puta q̄ ĩ pugnatori p̃rie nõ ẽ depoſitũ reddẽdũ
vel aliq̄d hmõi. Et ideo cũ de hmõi oportat iudi
care. ſm aliq̄ altiora ꝑncipia. exigit altior vͥtꝰ
iudicatiua. q̄ ſit regl̃e ꝯmũes ſm q̄s iudicat ſi-
neſ. ⁊ h̃ tal' vocat gnomin. q̄ impat q̄ndã ꝑſpi
cacitatẽ iudicij. Et q̄uis oĩa q̄ p̃ter ꝯmũeȝ cur-
ſũ ꝯtingẽ pñt ꝯſiderare ꝑtinet ſolũ ad ꝓuidẽtiã
tñ inter hoĩes ille q̄ ẽ magis ꝑſpicax. pt̃ plura
horuȝ ſua ratione diiudicare.

Titulꝰ tercíꝰ de fortitudĩe. Fortitudo aĩaȝ
tripl'r firmat q̄ ad ſe. ꝯ mũdi aduerſitates: q̄ ad
bonũ ꝯmũe. ꝯtra patrie hoſtilitates: q̄ ad deũ.
contra errorum prauitates. Capitulum .I.

Circa ṽtutẽ fortitudinis quatuor ſũt vidẽ

da. Primo de p̄conijs ad eꝰ laudẽ
ꝑtinẽtibꝰ. Secũdo de matía cir
ca quã verſat. Tertio de actibꝰ
eiꝰ ⁊ aſſumẽdis bellis. Quarto de ꝑtibus eius.

Preconia fortitudinis poſ. §. j.

ſũt aſſigr̃i tria. ex eo vilȝ q̄ animũ tripl'r fir-
mat. ſ. q̄ ad ſe ꝯ mũdi aduerſitates: q̄ ad bonũ cõ
mũe. ꝯ p̃rie hoſtilitates: q̄ ad deũ. ꝯ erroꝝ pra-
uitates. Eſt g̃ p̄mũ p̄coniũ fortitudĩs. q: ani
mũ firmat q̄ ad ſe ꝯ mũdi aduerſitates. Ubi ſci
endũ ẽ. q̄ ſtatꝰ p̃ñtis vite ẽ ſtatꝰ cuiuſdã pugne
Unñ Job ipſã aſſĩlat militie. vij. c. Militia ẽ: in
q̄t. vita hoĩs ſup terrã: ꝓpt̃ q̄d ꝯgregatio fideliũ
vocat eccl'ia militans. Militat. n. pñs vita nr̃a
multiplici pugna. nũc ꝯ carnis ſpurcitias. nũc
ꝯ mũdi neq̄tias. nũc vo ꝯ dyaboli inſidias. Ne-
ceſſaria ẽ g̃ vͥtꝰ fortitudĩs q̄ aĩm bñ firmare ad
tot tollerãda ⁊ repmẽda. Unñ Jſaias ſub figura
ſyon hũanã mẽteȝ admonet. vt hac vͥtute ſe ar-
met. Jnduẽ: inq̄t. fortitudĩe tua ſyon. p ſyon ar
cẽ q̄ ciuitati hirl'm dñabat ⁊ eã ꝓtegebat. ꝯue-
niẽter mẽs hũana itelligit. q̄ ad modũ artis ce
teris viribꝰ ꝑncipat. Has ſiq̄dẽ regit ⁊ defendit
qñ vͥtute fortitudĩs ĩduta decorat. Unñ Salon
ꝓuer. vlt̃. Fortitudo ⁊ decor indumentũ eiꝰ. Jn
tantũ at̃ hec vͥtꝰ homĩeȝ firmat ⁊ ſtabilit q̄ nul
la aduerſa. nulla blãdimẽta. nullaq̄ʒ vitioꝝ tẽ-
ptamẽta. pñt eũ a bono rõnis abducẽ. Unñ am-
bro. li. j. de officijs dic. Nõ mediocris animi vir-
tus ẽ fortitudo: q̄ ſola defẽdit ornamẽta vͥtutuȝ
oĩm. q̄ inexpiabili p̄lio aduerſus oĩa vitia decer
tat. Jnuitat ad labores. fortis ad p̄icula. rigi-
dior aduerſꝰ voluptates. auariciã fugat tãq̄ la
bem quãdã q̄ vͥtutẽ effemiat. Nulla etiã fortitu
do corꝑalis huic pt̃ ꝯpari. ſic dic ſeneca. Facili
us eſt: inq̄t. gentẽ vnã q̄ virũ vnũ vincẽ. Et lo-
quit de viro ſm q̄ a vͥtute aĩ vel a fortitudine
dicit. Antiquitꝰ enĩ nomẽ vͥtutis fuit ſoliꝰ forti
tudinis. vt dic tulliꝰ. Et q̄tũ ad hoc loquit ſa-
lomõ. ꝓuer. xvj. Melior ẽ paciẽs viro forti. et q̄
dñat animo ſuo expugnatore vrbiũ. Hoc fortitu-
dinis p̄conio Job induꝰ fuit ꝯtra oĩa aduerſa
tollerãda. Nã p̄mo ſathan ꝓcurãte mũdi aduer
ſa ſuſtinuit. dũ oĩa bona ſua ꝑdidit vnacũ libe

ris. Deinde ĩ carne dũ a plãta pedis vſq̄ʒ ad ver
ticẽ non remãſit in eo ſanitas. Ultimo ip̄e dya
bolus auctor maloꝝ vxorẽ ꝯtra ip̄m ꝓuocauit.
⁊ tres eꝰ amicos ſibi oneroſos fecit: imponẽtes
ei q̄ licite oĩa deꝰ intulerat aut inferri ꝑmiſerat
ꝓpter eiꝰ pctã: ⁊ tñ in oĩbꝰ his nõ peccauit Job
labijs ſuis. nec ſtultũ quid ꝯtra deũ locutus eſt
Job p̄mo ⁊ ſcd̃o. Secũdũ p̄coniũ huiꝰ vͥtutis
eſt. q: animũ firmat q̄ ad bonũ ꝯmũe ꝯtra p̃rie
hoſtilitates. Scd̃m eĩ ph̃m p̄mo ethi. bonũ q̄n
to ẽ ꝯmuniꝰ tãto ẽ diuiniꝰ. Bonũ at̃ p̃rie ẽ q̄d
dã bonũ ꝯmũe ciuiũ. nulli ꝑticulari ꝑſone ap-
propriãdũ: ſȝ ab oĩbꝰ coĩter appetẽdũ. Ea aũt q̄
ſũt ꝯmũia minꝰ diligũt. ⁊ de eis mĩor cura habe
tur. ac p hoc neglecta deſtruũt ⁊ ꝑdũt. Ad cõ-
ſeruatõeȝ igr̃ p̃rie ⁊ bonoꝝ ꝯmuniũ. neccẽ eſt q̄
ſint in ciuitate hoĩes vͥtuoſi viriles ⁊ aĩo ſtabi-
les. bonũ ꝯmũe diligẽtes: q̄ neglectis ꝓprijs bo
nis etiã corporibꝰ morti ſe exponãt p ꝯſeruatiõ
ne ⁊ defenſione ciuitatis: hoc aũt facit virtꝰ for-
titudinis. q̄ ad bonũ ꝯmũe defẽdendũ hoĩeȝ im
pellit. Et q̄tũ ad hoc ẽ ceteris vͥtutibꝰ excellen
tior. q: diuinior. pugnãs p bono ꝯmũi. Unñ dic am
bro. p̄mo ꝺ officijs. Eſt fortitudo velut ceteris ex
celſior. q̄ vtilior ẽ ĩ rebꝰ bellicis ĩ ciuilibꝰ ſeu do-
meſticis. Ad hoc at̃ natural' rõ iclĩat. Sic. n. ĩ
hũano corꝑe ſũt ml'ta mẽbra. q̄ p multa officia
ſibinuicẽ deſeruiũt. ⁊ ſic vitã totiꝰ corꝑis ſaluãt
Sic ĩ vna ciuitate q̄ vnũ corpꝰ ꝯſtituit. ml'ti ſũt
hoĩes. qui diuerſis officijs itendẽtes ad mutua
obſeq̄a ſibinuicẽ ꝯmũicãda. bonũ ꝯmũe ciuita
tis vniformit̃ intendẽ debẽt: nec ad hoc retrahi
debẽt timore aliq̄ vl' diſpẽdio comodi ꝓprij. Hoc
aũt bonũ ꝯmũe fortis ꝯſiderat. q̄ bona ꝓpria ad
tuitionẽ ⁊ ꝯſeruatõeȝ patrie ordinat. Unde di-
cit ph̃us. Nonſolũ nobis nati ſumꝰ: ſed ortꝰ nr̃i
ꝑtem patria vẽdicat. ꝑtem amici atq̄ʒ vt placȝ
ſtoycis. ſicut q̄ ĩ terris gignũt. ad vſũ hoĩm oĩa
creari. ſic hoĩes hoĩm cauſa eſſe generatos. vt
ipſi inter ſe alij alijs ꝓdeſſe poſſent. Exempluȝ
apud antiq̄s ſic narrat Seneca. erat tãta cura
reꝝ ꝯmuniũ: q̄ ipi paupes erãt in domibꝰ ſuis.
quoꝝ tñ diuicijs erariuȝ plenũ erat. Unñ male-
bant ſibi eſſe paupes vt rempublicã opulẽtiſſi
mã haberẽt. Sicut narrat tulliꝰ de quodã. qui
omni gaza macedonuȝ potitꝰ (q̄ maxima erat)
tantũ in erariuȝ inuexit pecunie. vt vniꝰ impa
toris preda finẽ attulerit tributoꝝ: nec aliud in
domum ſuam intulit. preter memoriam nomi-
nis ſempiternã. Tercium preconiũ fortitudi
nis eſt. q: aĩm firmat quo ad deũ. ꝯtra errorum
prauitates ſiue infideliũ tirãnides. Sicut enim
amor t̃rene ciuitatis. aliq̄s facit pugiles p ipa
vſq̄ʒ ad mortẽ decertãtes: ita ĩmo multofortius
amor celeſtis patrie ꝯſtituit p xp̄i fide pugna-
tores. qui p eius defenſione mortem corꝑis non
metuũt. Ad hoc aũt rõ inclinat. Sicut enĩ ml'
ti homĩes faciũt vnum corpꝰ quod eſt populus
vel ciuitas. pro cuiꝰ defẽſione ſinguli ciues mor
ti ſe debent exponere. quia bonum cõmune de-

bet ꝑponi ſinglari bono. ita ſm aplm ad Ro.
xij. Multi vnū corp⁹ ſum⁹ i xpo. ſingli aūt alt al-
teri⁹ mēbra. xpc aūt cū de⁹ ſit. ē bonū vniuerſale
⁊ cōmūe oim. mltomagis ꝙ reſpublica reſpectu
ſinglariū ciuiū. Et iō ſi licꝫ ꝑ defēſiōe reipubli
ce tpalē mortē ſubire. ⁊ vitā mortis cōtēnē. mlto
magis optꝫ ꝑ republica celeſti q̄ de⁹ ē. vl q̄ tota
i ipo ē. mortē corpis ñ metuē. Vñ dic aug⁹. v. ð
ciui. dei. Si antiq̄ pres ꝑ republica. ⁊ trena oia
cōtempſerūt. ⁊ tot ꝑicula ſūt aggreſſi. horribilia
mortis genera ꝑpeſſi: qd magnū ē ꝑ ipa eterna
celeſtiqꝫ glia. ſeculi hui⁹ blandimenta cōtēnere.
Vel quomō audebat q̄s de volūtaria pauptate
ſe extollē. vel ꝑ xpo mortē timē. eo dicēte. Noli-
te timē eos q̄ occidūt corp⁹. Et ſubdit arguēdo.
Si ipi antiqui hoc fecerūt amore patrie ⁊ lau-
dis cupidine. ꝑut dic poeta. Quid magnuꝫ ſi ꝑ
vera libertate. qua vere liberāt filij dei. talia ⁊
maiora tormenta ſūt ſuſtinēda. q̄nto retributō
maior a ſuſtinētibꝫ expectat. Tales q̄dē q̄ mor-
tē ſuſtinēt ꝑ celeſti patria. nō tm̄ fortes ſꝫ mar
tires. i. teſtes dicūt. Sūt em̄ pugiles fidei xpi ⁊
ideo quadā ſpeciali ꝑrogatiua q̄ dr aureola. in
celeſti patria accipiūt inſignia. ¶ Eſt aūt vlteri
us ſciendū. ꝙ aliter ē in ciuili certamie qñ ꝑ pa
tria pugnat. Et alit in certamie martirij qñ ꝑ
xpo mors ſuſcipit. Nā ſic dic maxim⁹ in ſmone
Qui occidit ꝑ mundo. vincit cū occidit: q: niſi
vincēt nō occidēt. Qui aūt occidit ꝑ xpo vict⁹
nō dicit. q: cū occidit victor efficit. Hoc preco-
nio fortitudis excellētiſſime btūs paul⁹ fuit de-
corat⁹. Nō. n. vnā mortē ſubijt ꝑ fide xpi ſꝫ plu
res. Fuit. n. vita ſua plena mortibꝫ. ſic ptꝫ cōſi-
derāti ab. xj. c. act⁹ aploꝝ vſqꝫ in finē. Ipe etiaꝫ
enumerat. ij. ad Coꝝ. xj. ꝙ fuit i laboribꝫ pluri
mis. in mortibꝫ frequēter. Unde de aſia valedi-
cēs fribꝫ dicebat. ꝑ oēs ciuitates ſpūſſctūs pte-
ſtat mihi. q: vīcula ⁊ tribulatōes mee manēt in
hierlm: ſꝫ nihil hoꝝ verior nec facio aīaꝫ meā
ꝑcioſiorē ꝙ me. Aīaꝫ aūt appellat vitā exterioris
hoīs. qua corp⁹ extēri⁹ animat. Cū aūt dicit me.
loquit de interiori hoīe. q̄ ſpūaliter viuit. ⁊ per
quē vere ē. q: ꝑ ratōeꝫ homo eſt homo.

¶ Circa q̄ cōſiſtit virtus fortitudīs. ¶ Cap. II.

Fortitudo ē vt⁹ ponēs in
aīo firmitatē ad ſuſtinēdū vl repel
lēdū difficile q̄dā ſm qd rō dictat.
Dictat aūt rō. ne volūtas retraha-
tur ab ei⁹ ſequela ꝑpter aliqd malū corꝑale. q̄a
nullū bonū corꝑale equalet bono rōis. Maxi-
mū maluꝫ ⁊ tribile inter oīa mala corꝑalia eſt
mors. q̄ tollit oīa bona corꝑalia: q̄ꝑropt nccē ē
ꝙ fortitudo animū firmet ꝯ hoc maximū malū
ꝑpter bonū rōnis ſequēdū. Et ſic virt⁹ fortitudi
nis ꝑprie erit circa timores ꝑiculoꝝ mortis. Q:
aūt fortitudo maxie circa mortis ꝑicula cōſiſtat.
hinc appare pt. Eſt. n. fortitudo vt⁹ ponēs medi
um int duas paſſiōes. ſ. timorē ⁊ audaciā. Co-
hibet. n. timorē. ne timēdo retrahat ab eo ꝙ ratō
dictat: ⁊ moderat audaciā. ne q̄s audēdo aggre
diat qd rō vetat. Timor aūt ⁊ audacia ꝑprie re-
ſpiciūt ꝑicula. Timet. n. aliq̄s q: ymagiat ſibi
aliqd ꝑiculū iminere. Et aliq̄s ꝑ audaciā aggre
dit aliqd difficile ꝑiculoſū. Eſt aūt ꝑpriū virtu
tis circa ꝑpriū obiectū. reſpicē id qd ē vltimū et
magis difficile. ⁊ circa id ſe ordiare. ſic tꝑantia
maxie reſpicit delectabilia tact⁹. ad que repmē
da ordiat. Inter oīa aūt ꝑicula difficilia ē mor
tem ſuſtinē. q̄ eſt vltimū terribiliū. ſic dic phus
iij. ethicoꝝ. Et ſic patꝫ. ꝙ fortitudo ē ꝑncipalit
circa ꝑicula mortis. ſic circa ꝑpriā materiā. vñ
dicit Andronicus phus. ꝙ fortitudo ē virt⁹ ira
ſcibilis. nō facile obſtupeſcibilis a timoribꝫ qui
ſunt circa mortē. Cum aūt virtuoſus in actu v-
tutis intendat qd bonū eſt. cōñs eſt ꝙ fortis ꝑi-
cula mortis ſubeat ꝑpter aliquē bonū finē con
ſequendū. Pericula aūt mortis ex egritudie vl
tēpeſtate maris. aut ex inſidijs latronū. vel ſi-
qua alia ſunt hmōi. nō videnť directe alicui i-
minere ex intentōne ꝓſequendi aliquod bonū.
Pericula aūt mortis que ſūt in bellicis directe
iminēt homi ꝑpter aliquod bonū. in q̄tū. ſ. defē-
dit bonū cōmune ꝑ iuſtū bellū. ¶ Sed eſt ſcien-
dum. ꝙ iuſtū bellū poteſt eē duobꝫ modis. Uno
modo qñ fit generale. ſicut cū aliqui decertāt in
acie. Alio modo qñ fit ꝑticulare: puta cū aliq̄s
iudex vel aliqua ꝑuata ꝑſona nō recedit a recto
iuditō timore gladij iminētis. Vel cuiuſcūqꝫ ꝑi
culi mortē inferētis: quocūqꝫ ꝑdictoꝝ modorū
quis mortē incurrat. fortis eſt cenſēdus. Et ſic
ad fortitudinē ꝑtinet firmitatē animi hrē. non
ſolū cōtra ꝑicula mortis que iminēt in bello cō-
muni: ſed etiā que iminēt in ꝑticulari inpugna
tōne vbi mors incurrit ꝑpter bonū vtutis. Po-
teſt etiā fortis ſubire ꝑicula cuiuſcūqꝫ alterius
mortis. ⁊ fortis cenſeri. dūmodo op⁹ vtutis intē-
dat: puta cū aliq̄s nō refugit amico infirmāti
obſequi ꝑpter timorē mortifere infectōnis. Vel
cū nō refugit iter magnū facere ad aliqd piū
negociū ꝓſequendū. ꝑpter timorē naufragij vel
latronū. ¶ Ex his que dicta ſunt patꝫ. quid ſit
fortitudo ⁊ circa quid verſet. Eſt ei cohibitiua
timorū ⁊ moderatiua audaciaꝝ circa pericula
mortis. que ſūt in bellicis. ⁊ hoc ꝑpter bonū cō-
mune defendēdū. vel opus vtutis nō deſerendū.
Tātus fuit apud antiquos romanos amor de
republica. ꝙ ſicut dicit valeri⁹. ſtatim honoris
apicē aſſumētes. abiecta ꝑuata caritate. publi
cā induebāt. nec etiā filios plorabāt qñ in bel-
lis mortem pro republica ſuſtinebant.

¶ Deinde occurrit cōſidera- . §. j.
tio de actibꝫ fortitudinis ⁊ iuſticia belli. Scien
dū vt dic phus in. iij. ethicoꝝ. Q: act⁹ fortitudi-
nis nil delectabile videt habere. Pro cui⁹ decla
ratōne dicit. b. tho. ſcda ſcde. q. cxxiij. ꝙ cū du-
plex ſit delectatō. ſcꝫ corꝑalis que ſequit tactū
corꝑalium et ſpiritualis que ſequitur appreben
ſionem anime. Iſta ſcda ꝑprie ſequit opa vir-
tutū. q: in eis cōſiderat bonum ratōnis. Prin-
cipalis auteꝫ actus fortitudinis eſt ſuſtinere a-

liqua triſticia ſm appꝑhenſionē aīe: puta quia
amittit hō corꝑalē vitā. quā ꝟtuoſ⁹ amat non
ſolū inq̃tū ē quoddā bonū naturale: ſedetiā in
q̃tū ē neceſſaria ad opa ꝟtutū. ⁊ q̄ ad eā ꝑtinꝫ
Et etiā ſuſtinet aliq̄ doloroſa ſm tactū corꝑis:
puta vulnera vl' flagella. Et iō fortis hꝫ vn̄ dele
ctet̄ ex vna ꝑte. ſ. ſm delectatōeꝫ aīalē. ſ. de ipſo
actu ꝟtutis. ⁊ de fine ei⁹. ⁊ ex alia ꝑte hē vn̄ tri
ſtari debeat ⁊ aīaliter. dū ꝯſiderat amiſſionē ꝓ-
prie vite. ⁊ corꝑalit̄ ſuſtinēdo tormēta. Vn̄ vt le
git̄. ij. machꝫ. vj. dixit eleazar⁹. Diros corꝑis ſu
ſtineo dolores ſm aīaꝫ vo dixit. ꝓpt̄ timorē tuū
libēt̄ hec patior. Senſibilis aūt dolor corꝑis facit
nō ſētiri aīalē delectatōeꝫ ꝟtutis. niſi forte ꝑ ſu
perhabūdantē dei grām aīa forti⁹ eleuet̄ ita ad
dīna. q̄ magis delectat̄ ī eis q̄ꝫ a corꝑalibꝫ penis
afficiat̄. ſic legit̄ de. b. tiburtō martire incedēte
ſup carbōes viuos q̄ dixit. Videt̄ mihi incedere
ſup flores ⁊c̄. Facit tn̄ ꝟt⁹ fortitudīs vt ratō nō
abſorbeat̄ a corꝑalibꝫ doloribꝫ. Triſticiā aūt aīa
lē ſuperat delectatō ꝟtutis. inq̃tū hō ꝑfert bo-
nū ꝟtutis corꝑali vite. ⁊ q̄buſcūqꝫ ad eā ꝑtinēti
bus. Et ideo dr̄ ī. iij. ethi. q̄ a forti nō req̄rit̄ vt
delectet̄. q̄ſi delectatōeꝫ ſentiēs: ſꝫ ſufficit q̄ nō
triſtet̄. ¶ Iꝫ̄ oportet ſcire q̄ act⁹ fortitudīs ſunt
duo. ſ. aggredi ⁊ ſuſtinere. Eſt autēꝫ ꝑncipalior
act⁹ ſuſtinē. i. imobilit̄ ſiſtē q̄ꝫ aggredi. Dictū ē
em̄ ſup̄. q̄ fortitudo ē circa timores repmēdos ⁊
audacias moderādas. Difficili⁹ ē aūt timorē re
primē q̄ꝫ audaciā moderari: eo q̄ ipm ꝑiculum
qd̄ ē obiectū audacie ⁊ timoris. de ſe ꝯfert ad re
preſſionē audacie: ſꝫ opat̄ ad augmētū timoris
Aggredi aūt ꝑtinet ad fortitudinē ex ea ꝑte qua
habꝫ audaciā moderari. Sꝫ ſuſtinē ſm q̄ hꝫ ti
morem reprimē. Vn̄ ptꝫ q̄ ſuſtinē ē ꝑncipalior
act⁹ q̄ꝫ aggredi. Apparet etiā hoc rōne ſūpta ex
ꝑte difficultatis. q̄ maior ē in actu ſuſtinēdi q̄ꝫ
aggrediēdi. Et hoc triplr̄. Primo q̄ ſuſtinē vi-
det̄ aliq̄s ab aliquo fortiore inuadēte. q̄ em̄ ag-
gredit̄ inuadit ꝑ moduꝫ fortioris. Difficilius ē
aūt pugn̄re cū fortiori q̄ꝫ cū debiliori. Secūdo q̄
ille qui ſuſtinet iam ſentit ꝑicula imminētia. Il-
le aūt qui aggredit̄ habꝫ ea vt futura. Difficili-
us eſt aūt nō moueri a p̄ntibꝫ q̄ꝫ futuris. Tertō
q̄ ſuſtinē imꝑtat diuturnitatē tpis. ſed aggredi
pt̄ aliq̄s ex ſubito motu. difficile aūt ē diu manē
imobilē. q̄ꝫ ſubito motu moueri ad aliqd̄ arduū
Vnde phus dic in. iij. ethi. Quidā ſūt preuolan
tes ante ꝑicula. in ipis aūt diſcedūt. Fortes aūt
ecōtrario ſe hn̄t. Nam vt ibidē dicit̄ in ſuſtinen
do triſtia maxime aliqui fortes dicūt̄. Exēpluꝫ
de alexandro narrat troc⁹ pompeyus q̄ cuꝫ ad
ꝑiculoſū bellū exercitū legeret. nō iuuenes ro
buſtos nec ꝑmuꝫ florē etatis: ſꝫ veteranos ple-
roſqꝫ etiā emeritos militie. q̄ cū p̄re auoqꝫ pat
no militauerāt elegit. vt nō tā milites q̄ꝫ magi-
ſtros militie putares: ordineſqꝫ nemo niſi ſexa
genari⁹ duxit. vt ſi ꝑncipia caſtroꝝ cerneres. ſe
natū te poti⁹ reipublice videre dicēs. Itaqꝫ ī ꝑ-
lio nemo fugam: ſed victoriam cogitauit.

¶ **Dictū eſt aūt ſup̄. q̄ fortis. §. ij.**
opat̄ ꝓpter bonū ꝯmūe tuendū ꝑ iuſtū bellū. Et
ideo de bello aliqd̄ videnduꝫ ē. ꝑſerti cū ibi act⁹
fortitudīs. ſ. aggredi ⁊ ſuſtinē manifeſtēt̄. non-
ſolū q̄ꝫtū ad firmitatē animi: ſedetiā q̄ꝫtū ad cor
poris fortitudinē. que eſt frequēter indiciū ⁊ di
ſpoſitō fortitudīs interioris. Nō em̄ ē ꝯtra rōeꝫ
ꝟtutis. q̄ ex naturali ꝯplexiōe habeat aliq̄s na
turalē inclinatōeꝫ ad ꝟtutē. Vn̄ ex magnitudīe
extremitatū latitudīe pectoris. erectōe ceruicis
viuacitate ocl'oꝝ ⁊ alijs hmōi. ꝯiecturare poſſu
m⁹ magnitudinē cordis. tāq̄ꝫ ex q̄buſdā ſignis et
diſpoſitōibꝫ ad ꝟtutē. licꝫ finale ꝯplemētum fit
ex more vl' ꝯſuetudīe. Ex actibꝫ. n. frequētatis
generat̄ habit⁹ vt frequēt̄ iuſta opari ⁊ tꝑate vi
uē ſum⁹ iuſti ⁊ tꝑati vt docꝫ areſto. ij. ethico. De
bello g̊ ꝯſiderātibꝫ tria vidē ſufficiat. Prīo q̄ ad
iuſtū bellū req̄rūt̄. Secūdo de natura aſſūptōe
belli. Tertō de his q̄bꝫ licitū ē ad bella ꝓcedere.

¶ **Qētū ad primū ſciendū q̄. §. iij.**
xpiana religio bella non recuſat. nec damnat
ꝑ loco ⁊ tempe oportuno. Vnde ſcriptura euā-
gelica teſtimonio Johannis baptiſte concedit.
q̄ licitū eſt ſtipendijs vti. ⁊ pro republica mili-
tare. dicit em̄ Aug⁹ in ſermone de puero centu
rionis. Si xpiana diſciplina omnino bella cul
paret. hoc potius ꝯſiliū ſalutis petentibꝫ ī euā
gelio diceretur. vt abicerent arma ſeqꝫ militie
oīno ſubtraherent. Dictū eſt aūt eis. Nemineꝫ
ꝯcuciatis. Eſtote cōtenti ſtipendijs vr̄is. Qui-
bus ꝓprium ſtipendiū ſufficere ꝑcepit. militare
non prohibuit. Et habetur. xxiij. q. j. paratus.
¶ Sed ad hoc q̄ bellū ſit iuſtū tria requirunt̄
ſm tho. ſcd̄a ſcd̄e. q. xl. Primū ē auctoritas ꝑn-
cipis cui⁹ mādato bellū ē gerendū. Nō em̄ ꝑti-
net ad ꝑſonā ꝑuatā bellū mouē. q̄ pt̄ ius ſuuꝫ
in iuditio ſupioris ꝓſequi. Et q̄ ꝯuocare mul-
titudinē qd̄ ī bellis opꝫ fieri. nō ꝑtinet ad ꝑua
tā ꝑſonā. Cū aūt cura reipublice ꝯmiſſa ſit ꝑn
cipibꝫ. ad eos ꝑtinet rempublicā ciuitatis vl' re
gni vl' ꝓuīcie ſibi ſubdite tueri. Et ſic licite eaꝫ
defendūt materiali gladio ꝯtra interiores ꝑtur
batores dum puniūt malefactores: ita ⁊ gladio
bellico ad eos ꝑtinet rēpublicā tueri ab exterio
ribꝫ hoſtibꝫ. Vn̄ aug⁹. xxiij. q. j. quid culpat̄. di
cit. Ordo naturalis mortaliū paci accomodat⁹
hoc poſcit. vt ſuſcipiēdi belli auctoritas atqꝫ cō
ſiliū penes ꝑncipē ſit: exēplū in filijs iſrl'. q̄ no-
luerūt ad bella ꝓcedere niſi prius ſup eos ꝑnci
pe ꝯſtituto a quo eſſet auctoritas belli aſſumen
di. Vnde pt⁹ mortē Joſue ꝯſuluerūt dn̄m dicen-
tes. Quis aſcēdet ante nos ꝯtra cananeuꝫ ⁊ erit
dux belli. Dixitqꝫ dominus. Judas aſcendet Ju
dic̄. j. ¶ Secundo requiritur cauſa iuſta. vt ſcꝫ
illi qui ipugnāt̄. ꝓpter aliquā culpā impugna-
ri mereant̄. Vnde dic aug⁹ in li. q̄ſtionū ve. et
no. teſtam̄. Juſta bella ſolent diffiniri que vlci
ſcant̄ iniurias. ſi gēs vl' ciuitas plectēda ē. q̄ vl'
vindicare neglexerit qd̄ a ſuis improbe factum

eſt. Uel reddē qḋ ꝑ iniuriā ablatū ē. xxiij. q. ij.
dñs. Qḋ intelligēdū ē. qñ ciuitas ꝯ quā bellum
aſſumit̄. freqnter ⁊ ī multo dāñificauit ciuita-
tē q̄ bellū aſſumit. Et iteꝝ. Si reqſita de recō-
penſatōe dāni reddē neglexit: al's nō videt̄ qñ-
tū ad foꝝ ꝯſcie cauſa ſufficiēs. q̄ bellū in q̄ infi
nita reꝝ ac corpoꝝ diſpēdia ⁊ aīoꝝ flagitia vi-
tari nō pñt. debeat aſſumi abrahā aſſūpta cau
ſa iuſta audito eñ q̄ loth nepos ſu⁹ iiuſte erat
capt⁹: tñ tricētis decē ⁊ octo vernacul' q̄tuor re
ges ī pugna ē aggreſſus ⁊c̄. geñ. xiiij. ¶ Tercio
ad iuſtū bellū reqrit̄ intentō bellādi recta. q̄ vi
delicꝫ intēdat̄ vt bonū ꝓmoueat̄. vl' vt malū vi
tet̄. Unde dic aug⁹ ī li. de v̄bis dñi. Apud veros
dei cultores illa bella ꝑacta ſūt. q̄ nō cupiditate
vel crudelitate. ſed pacis ſtudio q̄rant̄. vt mali
coherceāt̄. Debꝫ ḡ geri bellū vt pax acq̄rat̄. nō
queri pax vt bellum exerceat̄ ſm aug. xxiij. q.
j. noli. Exemplū ſaul reprobat⁹ fuit a deo. q: in
victoria quā habuit ꝯ amalech. nō ſeruauit pu
rā intentōnē ad diuinū mādatū. Sed pepercit
gregibus ex cupiditate. j Re. xv.

¶ Secūdo pnceps caueat. §. iiij.

ne ſit facil' ad bella aſſumēda. Non eñ dꝫ aſſu-
mere bellū etiā p̄dictis ſuppoſitis: niſi vrgēte ne
ceſſitate ꝑcepta vilꝫ maīfeſta ⁊ notabili leſiōe.
Et iteꝝ hoſtibꝰ nō paratis ad ſatiſfactōēꝫ ſic di
ctū ē ſup̄. Sꝫ tūc cū matura deliberatōe ⁊ hūili
ac deuota dīni adiutorij iuocatōe. debꝫ ꝯ hoſteꝫ
reipublice bella mouē. Cauſa at̄ q̄re nō dꝫ eſſe
facilis ad bella mouēda. ē vari⁹ euent⁹ belli: q̄a
nūc hūc nūc illū cōſumit gladi⁹. ſic rñdit dd̄ ad
Joab. ij Re. xj. Impoſſibile ē etiā q̄ ī bellis non
multa mala ꝯtigāt. Frequēter. n. accidūt ſtra
ges hoīm. effuſiōes ſāguinū. depopulatōes ter-
raꝝ. expoliatōes reꝝ. captiuitates etiā ⁊ paup-
tates m̄ltas ſup̄ īnocētes ncēe ē euenire. Mul-
te etiā corruptōes ī moribꝰ ſuccreſcūt. Nā libi-
dine vincēdi. ⁊ ꝯſuetudīe bellādi. hoīes reddūt̄
fortiōres. aīoſiores ⁊ ꝓniores ad vlciſcēdū ⁊ op-
primēdū. pluſq̄ ordo dīni iuris req̄rat. Propter
hec ⁊ ſiīa q̄ ī bellis coīter eueniūt. debꝫ pnceps
aſſumē bellū. cū m̄lto timore ⁊ dei reuerētia. p̄-
miſſis ad deū ſctōꝝ viroꝝ pijs ſupplicatōibus.
Unde moyſes cū mittēt Joſue ad pugnā ꝯ ama
lech Exo. xvij. p̄mo ad deū refugiū habuit. Uñ
ſtans ī v̄tice collis. ⁊ habēs virgā dei ī maū ſua
man⁹ ſuas ad celū extēdit ꝓ victoria habēda ꝯt̄
amalech. ꝑpt̄ qḋ dr̄ ibi. Cū leuaret moyſes ma
nus vincebat iſrl'. ¶ Ad hoc etiā q̄ iudei ꝯſulte
⁊ deliberate ad bella ꝓcederēt. eis m̄lta obſuā-
da de⁹ mādauit. Prio q̄ ad pugnā ꝓcedētes an
teq̄ bellū inirēt. pacē hoſtibꝰ offerrēt. Secūdo
q̄ appropiquāte iā p̄lio ſacdos añ aciē exercit⁹
ſtaret. q̄ pugturos ꝯfortaret. ꝓmittēdo auxiliū
dei. Tertō q̄ remouerēt̄ īpedimēta victorie. re-
miſſis domuꝫ q̄tuor generibꝰ hoīm. vt q̄ edifica-
uit domū nouā ⁊ nō dedicauit eā q̄ plātauit vi
neā. q̄ deſponſauit vxorē. ⁊ formidoloſos Deu.
xx. Permaxie at̄ ad victoriā valēt oōis ſuffra-
gia. Exēplū legit̄ ī hiſtoria romanoꝝ q̄ cū ful-
gēti⁹ ⁊ alborgaſtes ꝯ theodoſiū xp̄ianiſſimū im-
ꝑatorē venirēt ī p̄liū. Theodoſi⁹ cū ſciret ſe ſuis
deſtitutū. fiducialit̄ ſigno crucis facto. ſe in bel
lū dedit. victoriā a dño expectās. qḋ ⁊ pleniſſi-
me obtinuit. ¶ Frequēter aūt occulto dei iudi-
tio: ſed nō iniuſto iuſtiores aut min⁹ mali ī bel
lo ſuccūbunt a peioribꝰ ſuꝑati. Quod ex dupli-
ci cauſa ꝯtingere poteſt. aut q: tales a p̄ceptis
diuinis aliqñ receſſerūt. et ideo dignū eſt ⁊ eoꝝ
emendatōni expediēs. vt a nequioribꝰ ſe tāq̄ a
dei miniſtris attriti puniāt̄. Sicut voluit deus
ꝑpl'm iudeoꝝ flagellari ꝑ aſſirios ⁊ babilonios
qui erāt ydolatre et diuini cultus impugtores.
Et ſic qui erāt magni peccatores. facti ſūt in fi-
lijs errantibꝰ diuine legis exequutores. Aut hu
iuſmōi ꝯtingere pt̄. q: tales q̄ ſuccūbūt īterdū
de ſuis viribꝰ nimis p̄ſumūt. a deo victoriā non
querētes: ⁊ ideo alioꝝ qui digne puniri merebā
tur. digni punitores fieri nō merent̄. Exemplū
in. xij. tribubus iſrahel collectis ad pugnā ꝯtra
tribū beniamin. ob puniendū ſcelus eoꝝ: q̄ bis
fuerunt debellate ab ipſa tribu beniamin. quia
de ſuis viribus confidebant Judi. xx.

¶ Qrtum ad terciū ſciendū. §. v.

q̄ p̄latis eccleſie ⁊ clericis nō licꝫ pugn̄re ī bello
Et hoc duplici rōne ſm tho. ſcda ſcde. q. xl. Pri
ma ē general' vicꝫ. q: bellicū exercitiū ht̄ mul-
tas inq̄etudines. ⁊ multū impediūt aīm a ꝯtem
platōne dei ⁊ oōne. quibꝰ opt̄et eos vacare. Se
cūda ē ſpāl'is. Nā oēs ordines clericoꝝ ordināt̄
ad altaris miſteriū. in q̄ rep̄ſentat̄ paſſio xp̄i
ſub ſacm̄ēto. Et ideo nō ꝯpetit eis occidē vl' ſā
guinē fundē: ſꝫ magis eſſe ꝑatos ad effundēdū
ſuū ſanguinē ꝓ xp̄o vt ipſum imitent̄. Unde ef
fundētes ſanguinē etiā ſine pc̄to. ſ. ꝑ mortē vel
mutilatōēꝫ ſūt irregulares. Qui aūt eſt deputa
tus ad aliqḋ officiū. nullo modo licet ei id ꝑ qḋ
ſuo offitō incōgru⁹ reddit̄. Poteſt addi tercia
ratō. ſ. ꝓhibitō eccl'ie. vt. xxiij. q. viij. ꝑ totū. Et
in ca. ꝯuenior. vbi dicit Ambro. Aduerſ⁹ mili-
tes ⁊ gothos arma mea lacrime mee ſūt. aliter
mihi pugn̄re nō licꝫ. Nec obſtat qḋ dr̄. xxiij. q. v
iij. hortatu. Adriani pape karol⁹ ſuſcepit bellū
ꝯ lōgobardos. Et leo papa deſcēdit ad litt⁹ ma-
ris cū exercitu romanoꝝ ꝯtra ſarracenos. q. e.
ſepe. Nam prelati eccleſie ⁊ clerici poſſunt vti-
qꝫ intereſſe bellis de licentia ſupioꝝ. vt iuſte pu
gnantibꝰ ſubueniāt. hortatōnibꝰ. abſolutōnibꝰ
⁊ hmōi operibꝰ ſpūalibꝰ. vt p̄dicti fecerūt de q̄-
bus dictū eſt. Sed non vt pugnent ipi ꝓpria ma
nu ſm tho. Et quia de bello diffuſe habes ſup̄ ī
iij. pte ti. iiij. Ideo non plus hic. ſed ibi.

¶ De triplici martirio. ¶ Capitulum. III.

De martirio quod perti-

net ad bellū ꝑticl'are innuēs a ꝑſe-
cutoribꝰ fidei. ī q̄ ꝑmaxie exercetur
act⁹ fortitudīs. Cū. n. ꝑtineat ad rō
nē martirij. vt aliqs firmit̄ ſtet ī veritate ⁊ iu-

ſticia ꝯtra ꝑſequētiū impet⁹. Et ad fortitudinē
ꝑtineat ꝯfirmare hoīez in bono ꝟtutis. ꝯtra ꝑi
cula p̄cipue mortis. ptz martiriū eē actū forti-
tudīs. dū fidē ⁊ iuſticiā nō deſerit martir ꝓpē ī-
minētia ꝑicl'a mortis ī q̄dā certamīe ꝑticl'ari. a
ꝑſecutorib⁹ illatis. Vñ Ciprian⁹ ī ſmōe ait. Vi
dit admirās p̄ñtiū mltitudo celeſte certamē. in
p̄lio ſtetiſſe ſuos xp̄i. voce libera. mēte incorru
pta. ꝟtute diuina. Et de martirib⁹ caīt eccl'a. For
tes facti ſūt ī bello. ¶ Eſt aūt triplex martirium
ſm̄ Bern̄. ī ſmōe. ſ. martiriū volūtatis tm̄. mar
tiriū opis tm̄. ⁊ martiriū opis ⁊ voluntatis ſil'.
Primū ſuſtinuit Jo. euāgeliſta cui dictū eſt et
germano ei⁹. Calicē meuz bibetis Mat. xx. Vñ
Ciprian⁹. In ſuis dei apud q̄s cogitatr martiri-
um. ⁊ mēte ꝯcipitr anim⁹ ad bonū dedit⁹. iudice
deo coronatr. Aliud ē eīm martirib⁹ aīm deeſſe.
aliud aīo fuiſſe martiriū. de pe. di. j. nunq̄d. Qđ
tñ intelligendū ē de corona aurea. nō aureola
¶ Secūdū martiriū fuit in innocētib⁹. Quis
eīm quidā dixerūt ꝙ ī eis miracl'oſe acceleratus
fuit vſus liberi arbitrij: ita ꝙ etiam volūtarie
martiriū paſſi ſūt. tñ ſm̄ tho. qꝛ ꝑ auctoritatez
ſcripture hoc nō ꝓbatr. meli⁹ dr̄. ꝙ martirij glo
riā quā ī alijs ꝓpria volūtas meretr. illi ꝑuuli oc
ciſi ꝑ dei grām ſūt aſſecuti. Vñ aug⁹ ī ſmōe ait.
Ille de vr̄a corona dubitauit ī paſſione ꝓ xp̄o
qui etiā ꝑuulis baptiſmū ꝓdeſſe ñ extimat xp̄i.
Non habebatis etatē qua in paſſurū xp̄m cre-
deretis: ſed habebatis carnē in qua ꝓ xp̄o paſ-
ſuro paſſione ſuſtineretis. ¶ Martiriū volūta
tis ⁊ operis ſuſtinuit Stephanus. cū alijs adul
tis martirib⁹. qđ martiriū omne pene debitum
ſoluit. ⁊ ſubito aduolare facit ad celū. Vnde dr̄
extra de cele. miſſ. Cū marthe ꝙ iniuriam facit
martiri. qui orat ꝓ martire. Et ꝙ ſit maximus
act⁹ fortitudinis oſtendit Ciprian⁹ dicēs ī epl'a
quadā. O beati martires quib⁹ vos laudib⁹ pre
dicem? O milites fortitudinis robur corporis
noſtri. quo preconio vox explicem?

¶ Ad rōnē aūt martirij ſtri- .§. j.

Lcet ſūpti tria reqrūtr. vilꝫ grā ſeu caritatis be-
niuolētia. mortis pena. ⁊ fidei cā. Primū reqritr
qꝛ ſine ea nō eſſet fructuoſū. Vñ apl's. j. ad Co.
xiij. Si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā. ſ. ꝑ mar
tiriū. caritatē aūt nō habeā. nihil mihi ꝓdeſt. ſ.
ad regnū celoꝝ obtinendū. Et aug⁹. Siq̄s non
habēs caritatē. in aliq̄ ſciſmate ꝯſtitut⁹ ne xp̄m
negat patitr turbatōes. āguſtias. famē. nudita-
tem. ꝑſecutōes. ꝑicula. carceres. vincl'a. tormen
ta. gladiū. flāmas. vel beſtias. vel ipām crucē.
timore gehenne: nullo mō ſūt iſta culpāda. ſed
laudanda pacia. Et qđ ait apl's. Nihil prodeſt
intelligatr ad regnū celoꝝ obtinendū. nō ad ex
tremi iudicij ſuppliciū tollerabili⁹ ſubeūdū. d̄ pe.
di. iij. ſiq̄s. Ipſa aūt ſufferētia martirij demon
ſtrat maxīe ꝑfectōez caritatis. qꝛ ꝑ ipām ꝯtēni
tur qđ maxīe amatr. ſ. vita tp̄alis. Vñ xp̄c Jo.
xiij. Maiorē caritatē nemo hꝫ ⁊c. i. mai⁹ ſignū
caritatis. ¶ Secūdū qđ ē de rōe martirij. ē pe-
na nō quecūqꝫ ſꝫ mortis. Vñ maxim⁹ dic in ſer
mone de martire. ꝙ vincit ꝓ fide moriēdo. q̄cq̄d
vinceretr ſine fide viuēdo. Pro cui⁹ declaratōne
dic. b. tho. ſcđa ſcđe. q. cxxiiij. ꝙ martir dr̄ qua
ſi teſtis fidei xp̄iane. ꝑ quā nob' viſibilia ꝓ inuiſi-
bilib⁹ ꝯtēnenda ꝓponūtr. vt dicitr ad hebre. xj.
Unde ad martiriū ꝑtinet. vt hō teſtificetr fidez
oſtendēs opē ſe cuncta p̄ñtia ꝯtēnere. vt ad fu-
tura ⁊ inuiſibilia bona ꝑueniat. Qdiu aūt ho-
mini remanet vita corꝑalis. nondū opē oſten-
dit ſe tēꝑalia cūcta deſpicē. Nam ꝯſueuerunt
hoīes ⁊ ꝯſanguineos ⁊ oīa bona poſſeſſa ꝯtem
nere. ⁊ etiā dolores corꝑis pati. vt vitā ꝯſeruēt.
Unde ⁊ ſathan ꝯtra Job. j. dixit. Pellē ꝓ pelle ⁊
cuncta que habꝫ homo dabit ꝓ aīa ſua. i. vita.
Et ideo ad ꝑfectōez martirij requiritr mortem
ſuſtinere ꝓpter xp̄m. Unde nec martiriuz ꝓprie
dicitr ꝓ ſola tollerātia carceris vel exilij. vel ra-
pine diuiciaꝝ. vel alicui⁹ cruciat⁹. ſic ſuſtinuit
Jo. euāgeliſta flagella. oleū feruēs ⁊ exiliū niſi
forte ſm̄ quid. qꝛ ex his nūqꝫ ſequitr mors et ſi
nō ſubito. Unde eccl'ia celebrat martiriuz mar-
celli pape ī ſtabulo q̄ſcētis: qꝛ illā mortē īcur-
rit ex flagellis ⁊ alijs afflictōib⁹ pri⁹ ſibi illatis
¶ Terciū qđ reqritr eſt cauſa. Vñ aug⁹. Mar-
tirē nō facit pena. ſ. tm̄ ſed cauſa. Cauſa autez
iſta ē veritas fidei. Sed ſciendū ſm̄ tho. vbi ſu
pra. ꝙ ad fidei veritatē ꝑtinet nō ſolū credulitas
ipā cordis. ſed etiā exterior ꝓteſtatō: q̄ fit nō ſo
lū ꝑ ꝟba quib⁹ ꝯfitetr q̄s fidē: ſed etiā ꝑ facta. q̄-
bus aliq̄s fidē ſe habere oñdit. ſm̄ illud Jaco. ij.
Ego oñdaꝫ tibi ex opib⁹ fidē meā. Et ideo oīm
ꝟtutū opa ſm̄ qđ referuntr in deuꝫ. ſūt quedā ꝓ
teſtatōnes fidei. per quā innoteſcit. ꝙ de⁹ hmōi
opera a nobis requirit ⁊ nos ꝓ eis remunerat.
Et ſm̄ hoc p̄ñt eſſe cauſa martirij. oꝑa etiā alia
rum virtutū. Et ſic quicūqꝫ patitr mortē violē-
tam ꝓ quocūqꝫ bono opere faciendo. vel ꝓ quo
cūqꝫ peccato vitando ꝓpter xp̄m: quia totū hoc
ꝑtinet ad fidei ꝓteſtationē: martir exiſtit. Un-
de et beati Johannis baptiſte martiriū celebra-
tur: qui ſuſtinuit mortem. non pro neganda fi-
de: ſed pro reprehenſione adulterij.

¶ Martiriū ſumendo large .§. ij.

ꝓ morte violēta. pt̄ dici ꝙ ē q̄druplex martiri-
um. ſm̄ quadruplicē ei⁹ cauſā ⁊ fundamentuz.
Primū eſt ex ꝯmiſſa iniquitate. vilꝫ in his qui
occiduntr ꝓ ſcelerib⁹ ꝯmiſſis. Unde petr⁹ in ca-
nonica ſua. Nemo nr̄m paciatr q̄ſi homicida.
Tales ſi pacietr ferūt mortē. ⁊ cōtriti de ꝯmiſſis.
nō rōe pene tm̄ vl' verecūdie: ſꝫ dei offenſe: ⁊ ſi
nō ꝑcipiant coronā martirij. tamē ſaluantur.
Si aūt tm̄ dolēt ꝓpter ſuppliciū impacientes vl'
incontriti. ad inferna deſcendunt. Unde ex latro
nibus crucifixis cum xp̄o. qui a dextris erat q̄i
contritus valde. intrauit paradiſum. Qui a ſi-
niſtris ꝓpter impaciētiā ⁊ incontritōez infernū
Et ad tale martirium ꝑtinet mors. que ſuſtine
tur ꝓ ꝑtialitatib⁹ guelfa ⁊ gibellina. ⁊ hmōi de
quib⁹ Ciprianus. Inexpiabilis eſt culpa diſcor-

die nec paſſione purgaẜ. di. xc. neqꝫ. ¶ Secun
dum eſt ex intenſa cupiditate. ſ. in illis q̄ occi‐
duntur in bellis iniuſtis. q̄ ex auaritia fiūt. vt
Oreb zeb zebee ⁊ ſalmana. cū centū viginti mi‐
libus. Qui dixerūt hereditate poſſideam⁹ ſctua
riū dei. in ps. ⁊ in li. iudic̄. Et qui hodie ī bellis.
niſi obſeruatis debitis circūſtantijs iuſte bella
rēt. vt iudas machabe⁹ cū fr̄ib⸫. j Machab. v. et
ſe. Uel ꝓ recuperanda terra ſcta. xxiij. q. viij. ſcire
Et ad hoc etiā ptinet mors. quā incurrūt mū‐
dani violēta a latronib⸫. vel alijs ꝓpter tempa‐
lia iniuſte acquirēda. Et etiā auſteritas quaꝫ
ſuſtinēt ẏpocrite vt boni reputenẜ ⁊ mulieres ꝓ
pter apparere. ¶ Terciū ex imenſa cecitate. ſ.
in infidelib⸫. de hoꝝ numero erāt ꝓphete baal. q̄
coraꝫ helẏa incidebāt carnes ſuas lanceolis in
honorē baal. vt in. iij Re. Sic ⁊ auſteritates iu‐
deoꝝ ⁊ paganoꝝ ⁊ monachoꝝ grecoꝝ incredibi
les. ptinēt ad hoc martiriū duces ad infernū. ⁊
mors quā ſuſtinēt hētici ꝓ ſuis errorib⸫. Ad hoc
etiā ptinet triſticia inordiata. quā aliq̄ ſibi aſ‐
ſumūt de tribulatōib⸫ vel morte ſuoꝝ. vl' de de‐
fectib⸫ ſuis. ꝯſciētiā ſcrupuloſā nolētes deponē
ad ꝯſiliū alioꝝ. Uel etiā ex deſperatōe ſibi mor‐
tē inferētes ¶ Quartū eſt ex infuſa caritate. ad
heb. xj. In occiſiōe gladij mortui ſūt. vt Jſaias
Hieremias. ⁊ alij etiā inumeri ī nouo teſtamē‐
to hoc ducit ad celū. aug⁹ de Cipriano martire.
Ab inferiori accipit ſentētiā. a ſupiori coronā.
xj. q. iij. ⁊ ſi ad tps. Framea ē aīa martiris ſplē
dida caritate. acuta veritate. vibrata dei vtute
Permaxīe martiria ſcꝛoꝝ ecclīam edificant et
ad oīe bonū inducūt. Uñ aug⁹ vt mūd⁹ ꝭ vin‐
caẜ. cū amorib⸫. errorib⸫ ⁊ terrorib⸫ ſuis. ſcꝛoꝝ
martiria docuerūt. ¶ Sumēdo martiriū ꝓ ma
gno labore ſine morte. ſic dic̄ Bern. triplex eſſe
ſine ſāguīe. Parcitas ī vbertate. q̄ fuit ī dauid
Liberalitas ī pauptate. vt ī thobia. Caſtitas in
iuuētute. vt ī Joſeph ī egipto. Jtē greg⁹. Marti
res ſine ferro eſſe poſſum⁹. ſi pacientiā in ani‐
mo ſeruemus. ¶ De ptib⸫ fortitudinis inte‐
gralibus ⁊ ſubiectiuis. ¶ Capitulum .IIII.

DE partib⁹ fortitudīs. nā
ſm tho. ſcda ſcde. q. cxxviij. q̄ cū ali‐
cui⁹ vtutis poſſint eē triplices ptes
ſ. ſubiectiue. ītegrales. ⁊ potētiales
Fortitudini ſm q̄ eſt ſpālis vtus. nō pñt aſſi‐
gnari ptes ſubiectiue. eo q̄ nō diuidiẜ ī multas
vtutes ſpecie drñtes. q2 eſt circa materiā valde
ſpecialē. Aſſignẜ aẜ ei ptes q̄ſi integles ⁊ potē‐
ciales. Jntegrales quidē ſm ea que optet ꝯcur‐
rere ad actū fortitudinis. Potenciales aūt ſm
ea que fortitudo obſeruat circa difficillima. ſ. cir
ca picl'a mortis. Aliq̄ alie vtutes obſuāt circa
q̄ſdā alias materias min⁹ difficiles. q̄ q̄de virtu
tes adiungūẜ fortitudī. ſic ſecūdarie pncipali.
¶ Eſt aẜ ſic ſup dictū ē duplex act⁹ fortitudis.
ſ. aggredi ⁊ ſuſtinere. Ad actū aūt aggrediendi
duo reqrunẜ. Primū ptinet ad anī pparatōeꝫ.
vt. ſ. aliqs ꝓmptū animū habeat ad aggrediēdū

Et q̄tuꝫ ad hoc ponit tulli⁹ in li. rethoricoꝝ fi‐
duciā. Unde dicit q̄ fiducia eſt p quā magnis ⁊
honeſtis rebus multuꝫ ipſe anim⁹ in ſe fiducie
cū ſpe collocauit. Secundū aẜ ptinet ad opis
executōeꝫ. ne. ſ. aliqs deficiat ab executōe illorū
que fiducialiẜ inchoauit. Et q̄tum ad hoc po‐
nit tullius magnificentiā. Unde dicit. Magni‐
ficentia eſt reꝝ magnaꝝ ⁊ excelſaꝝ cum animi
ampla quadam ⁊ ſplendida ꝓpoſitōne cogitatō
atqꝫ adminiſtratō. i. executō. vt. ſ. amplo ꝓpoſi‐
to adminiſtratō nō deſit. Hec enī duo ſi coher‐
cenẜ ad ꝓpriā materiā fortitudinis. ſ. ad picula
mortis. erunt quaſi ptes integrales ipſius. ſine
quib⸫ fortitudo eſſe non pẜ. Si aūt referanẜ ad
aliquas alias materias. in quib⸫ eſt min⁹ diffi‐
cultatis. erūt vtutes diſtincte a fortitudine. ſm
ſpēm tñ adiungenẜ ei. ſicut ſecūdarie pncipali
ſic magnificētia a pho in. iiij. ethicoꝝ poniẜ cir
ca magnos ſūptus. Magnimitas animi videẜ
idē eſſe fiducie circa magnos honores. Ad aliū
aūt actū fortitudis qui eſt ſuſtinē. duo reqrun‐
tur. quoꝝ pmū eſt ne difficultate iminentium
maloꝝ anim⁹ frāgatur p triſticiā. et decidat a
ſua magnitudine. Et q̄tum ad hoc ponit paciē
tiā. Unde dicit tulli⁹. q̄ pacīa eſt honeſtatis vl'
vtilitatis cā. reꝝ arduaꝝ aut difficiliū volūta‐
ria aut diuturna ppeſſio. Aliud aẜ ē. vt ex diu‐
turna difficiliū paſſione homo nō frangetur vſ
qꝫ ad hoc q̄ deſiſtat. ſm illud ad heb. xij. Non fa
tegimini animis veſtris deficientes. Et q̄tū ad
hoc ponit pſeuerantiam. Unde dicit q̄ perſeue‐
rantia eſt in rōne bene ꝯſiderata. ſtabilis ⁊ ppe
tua pmanſio. Hec etiā duo ſi coarcenẜ ad ꝓpri‐
am materiā fortitudinis. erūt ptes quaſi inte‐
grales ipſius. Si aūt ad quaſcūqꝫ materias dif
ficiles referanẜ. erūt vtutes a fortitudīe diſtin‐
cte: et tñ ei adiungenẜ ſic ſecūdarie principali.
¶ Q̄ autē maiorib⸫ ponit ſeptem ptes fortitu‐
dinis. magnanimitatē. fiduciam. ſecuritatem.
magnificentiam. conſtantiā. tollerantiam. fir‐
mitatē. reduciẜ ad id qđ ponit tullius. Nam fi‐
duciam ⁊ magnificentiā ponit vterqꝫ. Tollerā
tiam vo quā ponit macrobi⁹. loco eius paciāꝫ
ponit tullius. Et firmitatem a macrobio dictā
tullius appellat pſeuerantiā. Tria vo que ſup‐
addit macrobius. duo videlicꝫ magnanimitas
⁊ ſecuritas. ꝯprehēdūẜ ſub fiducia a tullio. Sꝫ
macrobi⁹ magis p ſpecialia diſtinguit. Fiducia
enim pertinet ad ſpei certitudinē. Magnanimi
tas aūt ad magnitudinē rei ſperate. Spes aūt
firma nō pẜ eſſe niſi āmoueaẜ ꝯtrariū. Timor
enī quodāmō ꝯtrariaẜ ſpei. et ideo macrobius
ponit ſecuritatē que excludit timorem. Terci‐
um aūt qđ addit. ſ. ꝯſtantiaꝫ ꝯprehendi poteſt
ſub magnificentia. Optet enim in his que quis
magnifice facit. ꝯſtantē animū habere. Poteſt
etiā ꝯſtantia ad pſeuerantiā ptinē. vt perſeue‐
rans dicaẜ aliqs. ex eo q̄ nō deſiſtit ꝓpter diu‐
turnitatē. Conſtans aūt. ex eo q̄ nō deſiſtit ꝓpẜ
quecūqꝫ alia repugnantia. ¶ Sciēdū etiā q̄ pho

iij. ethi. ponit q̄nq; modos fortitudīs. Pria for-
titudo ē politica. q̄ fortiṫ opaṫ ꝓpṫ timorē exho
neratōnis vł pene. Secūda militaris q̄ fortiter
opaṫ ꝓpṫ artē ⁊ expientiā reipublice. Tercia eſt
q̄ fortiṫ opaṫ ex paſſiōe ꝑcipue ire. Quarta ē q̄
fortiṫ opaṫ ꝑ ꝯſuetudinē victorie. Quīta q̄ for-
titer opaṫ ꝑ ignorantiā ꝑiculoꝝ. Quia ḃo iſta
q̄nq; deficiūt a vera rōe ḃtutē. q; ⁊ ſi ꝯueniāt in
actu fortitudīs. dn̄t tamē in motiuo: ideo nō
ponūṫ ptes fortitudīs: ſed dicunṫ modi ei⁹ ſm
ph̄o. Differt aūt ſpes a fiducia. q; ſpes ē virtus
theologica. qua q̄s ꝯfidit de deo: ꝑ fiduciā autē
que eſt virt⁹ moralis ⁊ pars fortitudinis. hab;
homo fiduciam in ſeipſo. tamen ſub deo.

De magnanimitate. Capitulum. V.

D Einde ꝯſiderādū reſtat
de ptib; fortitudī ānexis. q̄s ꝓtāto
ānexas dicim⁹. q; ei adiūgūṫ ſic ſe-
cūdarie ꝑncipali. Et hoc ideo eſt. q;
fortitudo obſuat circa maxia difficilia. ſ. circa
ꝑicula mortis. Alique alie ḃtutes obſuāt circa
quaſdā alias materias min⁹ difficiles. in q̄b; oꝫ
ꝑ eas aggredi ardua. Ponit aṫ tulli⁹ ī ſua rh̄o
rica. has ḃtutes ꝑncipali ānexas eē q̄tuor. vicꝫ
fiduciā loco c⁹ ponim⁹ magnimitatē. Sic ei eā
vocat areſto. magnificētiā. paciāꝫ ⁊ ꝑſeuerātiā
De vnaquaq; iſtaꝝ aliq̄d dicenduꝫ. vt ꝯpletior
ſit ꝯſideratō fortitudīs. Primo ḡ de magnani-
mitate tractem⁹ de qua tria ꝯſiderāda occurrūt
Primo circa quid exiſtit. Secūdo ſi eſt dicēda
virtus. Tertō de ſignis ⁊ ꝓprietatib; eius.

Q Vantum ad p̄mū eſt ſciēdū. §. j.
ꝙ magnimitas ex ſuo noīe impꝛtat q̄ndā exten
ſionē anī ad aliq̄d magnū. Unde ſm ph̄m. iiij.
ethi. Magnanim⁹ ē magnitudīe extrem⁹. nō q̄-
dē ꝑ receſſū a medio rōnis: ſed q; ad magna tē
dit. Inter res aṫ hūanas. ꝑcipue exteriores. q̄
in vſū hoīs veniūt. vel ſibi aliq̄ mō impendūṫ.
maximū locū tenet honor. tū q; ꝓpinquiſſim⁹ ē
ḃtuti: vtpote teſtificatō ei⁹ exiſtēs. tū q̄a deo et
optīs exhibeṫ. tū etiā q; hoīes ꝓpṫ honorē ꝯſe-
quendū. vt vituperiū vitandū oīa alia poſtpo
nūt. Cū ḡ oīs virt⁹ ſit ꝑfectō potētie reſpectu vl
timi ſimpl'r et difficilis. Sic abſolute dī fortis
ex his q̄ ſūt ſimpl'r difficilia. aliq̄s diceṫ magni
m⁹ ex his q̄ ſūt ſimpl'r magna. cuiuſmōi ſūt ho-
nores: vt dictū ē. Un̄ ꝯn̄s ē magnimitatē circa
honores ꝯſiſtē. tanq̄ circa ꝓpriā materiā. Q;
aūt magnimitas ſit ḃtus hinc patē pt̄. Ubi. n.
errare ꝯtingit ꝯtra ordinē ratōis ꝑ habundan-
tiam ⁊ defectū. neceſſe eſt ibi ponē remediū vir
tutis. que mediū ꝯſtituat inter extrema. Eſt ei
virtus habit⁹ electiu⁹ in mētē exiſtēs: ꝓut ratō
determiābit. vt ptꝫ. ij. ethi. Circa honores autē
magnos qui ſūt materia magnimitatis: vt di-
ctum eſt. ꝯtingit errare ꝑ exceſſū ꝑſumptōis. ⁊
defectū puſillanimitatis. que ſūt vitia extrema.
Preſumptuoſus eñ peccat ꝑ ſupͣhabundātiam
inq̄tum mediū ratōis excedit ſm ꝓportionē. ad

maiora tendēs q̄ ſibi ꝯueniat. Eſt eñ vitioſum
qn̄ aliqua actio nō ꝯmēſuraṫ ḃtuti agentis. qḋ
ꝯtingit qn̄ aliquis aſſumit ad agendū vel ap̄pe
tendū que ꝑferūṫ ſue virtuti. quod facit preſū
ptuoſus. quia temptat magnificare ſeipſū ho-
norib; maiorib; q̄ ꝯueniāt ſue virtuti. que ē im
ꝑfecta. Uel querit honorari ex his q̄ nō ſūt dig̃
magno honore. vt ſūt bona fortune. ſic diuicie.
nobilitates ⁊ alia hmōi. Sicut aūt ꝑ ꝑſūptōem
aliq̄s excedit ꝓportōem ſue potētie. dū nitiṫ ad
maiora q̄ poſſit: ita ⁊ ꝑ puſillanimitatē deficit
a ꝓportōe ſue potētie. dū recuſat in idē tendere.
qḋ ē ei ꝯmenſuratū: ⁊ ideo ſic ꝑſumptō ē vitiuꝫ
ꝑ exceſſū: ita puſillanimitas ꝑ defectū. Un̄ ſu⁹
qui acceptā pecuniā dn̄i ſui fodit in terrā. ⁊ ni
hil ex ea eſt opatus: ꝓpter timorē puſillanimi-
tatis digne puniṫ a dn̄o. vt habeṫ Math. xxv.
Exemplū Marchdoche⁹ inter ꝑſumptōeꝫ ⁊ pu-
ſillanimitatē tenēs mediū. videṫ magnanimus
fuiſſe. Nō eñ extra ſuā ḃtutē ꝑſūptuoſe effere-
baṫ. intrudēdo ſe ad interiora facta regis: ſꝫ ex
tra demorādo ad ianuā ⁊ deābulando quottidie
añ veſtibulū dom⁹. curā habēs ſalutis regīe he
ſter. q̄ ſua neptis erat. Nō fuit etiā puſillanimi
tate deiectus: q̄ nec minis nec terrorib; nec ſpe
comodi tpal' voluit ſupͣbū aman adorare. Qui
tn̄ ab eo honorē ⁊ reuerētiā mirabilē ſibi īpēdi
ſuſtinuit. arbitrās ſe dignū talib; ꝓpṫ multā ḃ-
tutē ſibi datā diuinit⁹. Sꝫ poſſꝫ videri alicui
ꝙ magnimitas nō ſit ḃt⁹. Nā hūilitati magni-
mitas videṫ ꝯ̄ria. Nulla aṫ ḃtus ḃtuti eſt ꝯ̄ria.
Nō ḡ magnimitas ē virt⁹ vt videṫ. que ſe digni
ficat ⁊ alios ꝯtēnit cui⁹ ꝯtrariū facit hūilitas.
Sed ad hoc intelligēdū. ſcire opꝫ ꝙ in homīe
īueniṫ aliq̄d magnuꝫ qḋ ex dono dei poſſidet. et
aliq̄s defect⁹ qui ꝯpetit ei ex infirmitate nature
Magnanimitas igī facit ꝙ hō ſe magnis digni
ficet ſm ꝯſideratōeꝫ donoꝝ que poſſidet ex deo.
Sic ſi habꝫ magnā ḃtutē animi. facit ꝙ ad ꝑfe
cta opa ḃtutis tendat. Et ſil'r eſt dicēduꝫ de vſu
cuiuſlib; alteri⁹ boni: puta ſciētie vł exterioris
fortune. Hūilitas aūt facit ꝙ homo ſeip̄m par-
uipendat. ſm ꝯſideratōeꝫ ꝓprij defect⁹. Similiṫ
etiā magnanimitas ꝯtemnit alios ſm quod de
ficiūt a donis dei. Nō eñ alios tātū app̄ciaṫ ꝙ
ꝓ eis aliq̄d indecens fiat. Sed hūilitas alios ho
norat. ⁊ ſupiores extimat: inq̄tū ī eis aliq̄d in-
ſpicit de donis dei. Unde in p̄s. dī de viro iuſto.
Ad nihiluꝫ deiect⁹ eſt in ꝯſpectu ei⁹ malignus
qḋ ꝑtinet ad ꝯtemptū magnimitatis: timētes
aṫ dn̄m glorificat. qḋ ꝑtinꝫ ad honoratōꝫ hūil'
Et ſic ptꝫ. ꝙ magnimitas ⁊ hūilitas nō ſūt con
traria. q̄uis in cōtraria tendere videāṫ. q; pro
cedunt ſm diuerſas rōes ſeu ꝯſideratōes. Exē-
plum dauid humilis fuit ⁊ magnimus. Humi-
lis fuit. qn̄ coram deo ꝯſiderās ſuam ꝑuitatem
ante archaꝫ ſaltabat. regno iā adepto. Magna-
nimus ḃo. qn̄ ꝯſiderans ſe ex dono dei. vnct⁹ in
regē ad regnū aſpirabat vt debebat. deuitando
aſtutias ſaulis. ⁊ ipſum ⁊ donum eius a regno

repellēdo vt pʒ ex pluribꝰ capi. pmi ⁊ ſcḋi regū.

De ꝓprietatibꝰ ⁊ ſignis. §. ij.

Magnimitatis mlta ſcribit phs in. iiij. ethicoꝝ inter que octo poſſumꝰ accipe ꝑ que qs poterit ꝯuincē de ipa ↄtute acquiſita. vl' de naturali inclinatōe ad ipam. Dicit eñ ꝙ magnanimꝰ habet motū lentū. vocē grauē. ⁊ locutionē ſtabilē Quoꝝ ratō poteſt eſſe. qꝛ coꝛpalis motꝰ diuerſificanť ſm diuerſas animi apphenſiones ⁊ affectiones: vnde ↄſequūť determiata accidētia circa pdictos motus. Primo eñ velocitas motꝰ ꝓuenit ex eo ꝙ hō ad multa attēdit que explere feſtinat. Magnanimꝰ aūt tēdit ſolū ad magna q̄ pauca ſūt. que etiā indigēt magna attentōe. et ideo habet motū tardū. Deinde acuitas vocis ⁊ velocitas lingue ↄpetit his pcipue. qui de pluribꝰ ↄtendē volūt. qḋ nō ꝑtinet ad magnimos. qui nō debēt ſe intromittē niſi de magnis. Tales aū diſpoſitōes coꝛpales ꝯueniūt magnimis ſm exigentiā ↄtutis. Hos etiā qui naturaliter ſūt diſpoſiti ad magnimitatē. tales ↄditōes naturaliť aſſequūť. Predicatores debēt hr̄e has ꝓprietates magnimi. qꝛ dn̄t eſſe ī ſuis actibꝰ maturi. ⁊ in pdicatōe tubales. Exēplū. Vñ ezechiel in viſione q̄tuoꝛ aialiū. deſignātiū q̄tuoꝛ euāgeliſtas. vidit plantā pedis eoꝝ q̄ſi plātā pedis vituli. Vitulꝰ eñ mature incedit ⁊ fortiter. Vidit ⁊ ſcintillas quaſi eris cādētis. Es eñ metallum ſonoꝝ eſt. Et in omnem terram exiuit ⁊c̄.

¶ Ponit vlterius phus quinqꝫ laudabiles ꝓprietates magnanimi. Primo ꝙ eſt īmemoꝛ beneficioꝝ. qḋ nō eſt intelligēdū. ꝙ nō habeat ī memoria bn̄ficia q̄ recepit. ⁊ ꝙ etiā bn̄facientibꝰ nō retribuat: ſed eſt intelligēdū. ꝙ nō eſt ſibi delectabile. ꝙ ab aliquibꝰ bn̄ficia recipiat. quin eis maiora recōpenſet. Et hoc ꝑtinet ad pfectōeʒ g̃titudinis. in cuiꝰ actu vult ſuperexcedē. ſic ī actibus aliaꝝ ↄtutū. Vnde magnimitas eſt oꝛnatꝰ oīm virtutū inq̄tuʒ intēdit in actu omniū ad grande. Vult g̃ dicē. ꝙ eſt promptioꝛ ⁊ ſibi eſt delectabilius ad benefaciendū. q̄ ad accipiendū. qḋ videť eſſe actꝰ liberalitatis ⁊ caritatis. Hanc magnanimi ↄditionē habuit abraham qñ filijs ethei gratis offerentibꝰ ſepulturā pro defuncta ſara vxoꝛe ſua nō acquieuit: ſed ſtatim quadrigentos ſiclos argenti ⁊ probate monete. publice ꝓ iure ſepulture habende tradidit Gen̄. xxiij Erat eñ abrahā liberi ac nobilis animi. Vnde ꝓ beneficio gratis accepto. nolebat ſe alicui ſubdere. Et q̄tū ad hoc rēnuit eē beneficij memoꝛ.

¶ Secūdo ponit ꝙ ē ocioſꝰ ⁊ tardus. qḋ nō ē intelligendū. q̄ſi deficiēs ab opando ea q̄ ſibi conueniūt. Sed qꝛ nō ingerit ſe q̄buſcūqꝫ opibꝰ ſibi nō ꝯuenientibꝰ: ſed ſolū his que magna ſunt. q̄lia decēt eū. Hanc ↄditōeʒ habuit ſaul. cū de nouo factus rex ⁊ a pluribꝰ ↄtēnereť diſſimulauit Sed venientibꝰ nuncijs Jabes galaad ꝓ adiutoꝛio ad eū. oſtendit auctoꝛitatē et magnitudinem animi. in fruſtra diſcerpēs boues. quos ſequebať. ⁊ pcipiens ꝙ ſic fieret ſic bobꝰ eiꝰ. q̄ nō veniret ad preliū omnis iſrahelis. j Re.

¶ Tercio poniť ꝙ magnimꝰ vtiť yronia ad mltos qḋ nō ē intelligendū de yronia ſm qḋ veritati opponiť. dicēdo ꝫ ſe aliq̄ vilia que nō ſūt. vel negādo aliq̄ que ſūt. Sed qꝛ nō totā ſuā magnitudinē oſtendit. maxime q̄tū ad inferioꝛē multitudinē. Nam ſic dicit phus. loquēs de hac ꝓprietate. Ad magnanimū ꝑtinet magnū eſſe ad eos q̄ in dignitate ⁊ in bonis foꝛtune ſunt. ad mediocres aūt moderate. Hanc ↄditōeʒ habuit dauid qui licet eſſet in regē ꝑ ſamuelē ꝓphetā vnctus: de mādato tñ patris. victualia ſuis fr̄ibꝰ quibꝰ diuinitꝰ erat prelatus māſuetꝰ deferebat. Alexāder etiā qui tāta coꝛdis altitudine fuerat vſus in debellatōne darij. eum moꝛtuū in vlnis proprijs deferebat. qui pietatis offitio in coꝛpis funeratōne functus eſt.

¶ Quarto ponit ꝙ nō pť ↄuiuē alijs. qḋ nō eſt intelligendū ꝙ nō ſit familiaris ad amicos. Sed quia oīno deuitat adulationē ⁊ ſimulatōeʒ. quā querit ↄmūiter hominū multitudo. hoc eñ ſpectat ad ani prauitatē Cōuiuit tñ oībꝰ magnis ⁊ ꝑuis ſicut optʒ. et qñ optʒ. ſic dictū ē in tercia ꝓprietate. Admonʒ areſto. alexandꝝ q̄tum ad iſtā ꝓprietatē dicēs ſic. Honoꝛificū eſt: inquit. regē abſtinē a multiloquio. ⁊ nō frequētare ↄſoꝛcia viliū ꝑſonaꝝ: q̄a nimia familiaritas parit ↄtemptū. Et ſubdit. Jndi ſtatuerūt. ꝙ rex tm̄ ſemel in anno apparʒ cū regali apparatu. et nobiles circa eum ſtare. ⁊ vulgus a remotis. Jn illa die ↄſueuerunt dona elargiri. reos de carceribꝰ emācipare. ⁊ alia pia opera exercere.

¶ Quinto et vltimo ponit phus. ꝙ magis poſſidet infructuoſa. vbi vult dicere. ꝙ ꝓponit honeſta que vocat īfructuoſa: vt pote ad alia nō oꝛdinata. vtilibꝰ que vocat fructuoſa. quia vilʒ ꝓpter aliud querūť. vt per ea ſubueīat alicui defectui. qui magnanimitati repugnat. Temiſtodes qui ſua ꝓbitate pſas fugauerat. magis dilexit honeſta q̄ vtilia. Vnde interrogatus de filia ſua. vtrum eam pauperi: ſed oꝛnatu. aut locupleti parū probato maritādā collocaret. Reſpondit. Malo virum pecunia indigentem q̄ pecuniam viro.

¶ De magnificentia. quid ſit. ⁊ quibꝰ ꝯueniat. Capitulū. VI.

De virtute magnificētie

De q̄ ↄſequēter ē agendū. duo breuiter videre ſufficiat. ſcilʒ circa quid exiſtat. et quibus propꝛie ↄueniat. Dictū eſt aūt ſup̄ duas eſſe virtutes circa pecuniam. vel vſum eiꝰ. ſ. liberalitatē ⁊ magnificentiam. Q2 eñ circa genus pecunie ſit virtꝰ ponēda. patere poteſt ex his que dicit augꝰ in li. de li. arbi. vbi ait. Q2 bene vti his quibus male vti poſſumus. ꝑtinet ad virtutem. Poſſumꝰ eñ bene et male vti pecunia. ⁊ his que extra nos ſūt in vſum noſtruʒ venientibꝰ. Jgitur vt bene vti poſſimus pecunia. ⁊ his que ꝑ eā menſurantur eſt virtus neceſſaria. Sed eſt ſciendū. ꝙ ↄtutes ille q̄ ſūt circa res exterioꝛes. habēt aliā difficultatem ex ipſo genere rei: qꝛ res exteriꝰ exiſten-

tes etiam parue. ſūt multū appetibiles: vtpote
neceſſarie ad humanā vitā. et aliā difficultatē
ex magnitudine ipſius rei. Et ideo oportʒ circa pe
cuniā ⁊ vſū eiꝰ duas eſſe vtutes. ſ. liberalitatē. q̄
reſpicit cōmūiter vſū pecunie: ⁊ magnificentiā.
que reſpicit magnū eius ſumptuʒ. Et ſic patet
circa quid habet magnificētia cōſiſtere. qꝛ vilʒ
circa magnos ſūptus. Vlterius eſt ſciendū. qꝛ
licet reſpiciat extremū cōſiderata quātitate eius
qd facit: cōſiſtit tñ ī medio cōſiderata regl'a rōis
a qua nō deficit neqʒ eā excedit. Unde ponit me
diū inter duas extremas malicias. quarū vna
dicit̄ paruificētia que cōſiſtit in defectu. Magni
ficus em̄ intendit ad magnitudineʒ opis: puta
templa cōſtruere ad honoreʒ dei. hoſpitalia pro
paupibus ⁊ hmōi pegrinantibus facere. Et ex
hoc intendit magnitudinē ſumptus. quā nō vi
tat vt faciat magnū opus. Exemplū Paruifi-
cus fuit rex Antigonus. de quo dicit Seneca.
qꝛ cum quidā nomīe cinicus talentū ab eo pete
ret. reſpondit plus eſſe q̄ cinicū decere: tūc ille
repulſus pecijt denariū. cui ille reſpondit minꝰ
eſſe q̄ regem dare deceat. Turpiſſima hec cauil
latio (inquit Seneca) quā inuenit vt neutruʒ
daret. cum dare potuiſſet denariū tanq̄ cinico
et talentuʒ tanq̄ rex. Ideo ponit de alexandro
qui cuidā militi aliquid petenti dedit vrbē q̄n-
dam. ⁊ dicente illo hoc nō cōuenire ſui fortitudi
ni. Non quero: inquit. qd te accipe liceat. ſʒ qd
me dare: animoſa vox ⁊ regia. Contra magni-
ficentiā etiā eſt expendere multa inutiliter. vt
Balthaſar qui fecit cōuiuiū magnum optima-
tibus et concubinis ſuis. vnde punitus fuit. vt
habetur Danielis quinto.

¶ Deinde vidēdū eſt quibus. §. j.
hec virtꝰ habeat cōuenire. Circa qd eſt ſciendū.
qꝛ ſicut dīc phs. iiij. ethi. Magnificꝰ nō ē ſūptuo
ſus in ſeipm. Nam vt dictū eſt. ad magnificen-
tiam ptinet aliquid facē magnū: qd aūt ptinet
ad pſonā ſingularis homīs. nō eſt quid magnū
habito reſpectu ad res diuinas vel cōmūes. qbꝫ
debet magnificꝰ intendē. qꝛ talia ſūt pportōnata
magnitudini ſumptuū. qui cadūt in vſu vtutis
Et magnificꝰ nō intendit pncipalit̄ facē ſūptus
in his que ptinent ad eius pſonaʒ. niſi talia eſ-
ſent que de ſe habēt aliquā magnitudinē. ⁊ req̄
runt ſolēniter agi: ſicut ſūt ea que ſemel vl' ra-
ro fiūt. vt nuptie. militie. ⁊ hmōi. Uel etiā que
ſūt diu pmanētia. vt cōueniēs habitatō domus.
talia em̄ magnifice pſequit̄ magnificꝰ: ſimplici
ter tamē ad magnificū ptinet. ſumptꝰ facē re-
ſpectu rex cōmuniū ⁊ diuinax vbi cadit magni
tudo expenſax. Talis aūt magnitudo non adeſt
niſi diuitibꝫ ⁊ potentibꝫ: quibꝫ vt dicit Ambro.
ſupabundātia datur adeo. vt meritū bone di-
ſpenſatōnis acquirant. Ad hoc em̄ prefecit deꝰ
diuites ⁊ potentes paupibꝫ. vt eis pruideāt. nō
ſolū q̄tum ad vſus pprios. ſed etiā cōmūes: puta
in faciendo hoſpitalia. templa ⁊ eccl'ias cōmu-
nes. quod maxime ptinet ad pncipes ⁊ plātos.

qui pcipue debēt intendē magnū ī ordine ad ho
norē dei. ⁊ vtilitatē eox qui eiꝰ cultui deputāt̄.
Unde dicit phus. qꝛ honorabiles ſumptꝰ ſunt.
maxime qui ptinēt ad diuina ſacrificia. Et ideo
magnificētia ſanctitati cōiungit̄. Un̄ Exo. xiiij
de deo ſcriptū ē. Magnificꝰ in ſanctitate. Et in
ps. Magnificētia in ſctificatōne eiꝰ. qꝛ vilʒ pci-
puus huiꝰ vtutis effectꝰ. ad ſctitatē ⁊ vtutē or-
dinat̄. Et qꝛ bonū cōmūe reipublice. eſt quoddā
diuinū: ideo cōuenīter ad magnificū ptinet. vt
ſtudeat ad honores cōmūes ciuitatis. vnde tota
reſpublica poſſet ſubleuari ⁊ laudē habē. ſuppo-
ſito ſp honore dei. Et ſic ptʒ qꝛ eſſe magnificum
pprie ptinet ad diuites ⁊ potētes. Quia tñ pn-
cipalior actꝰ vtutis ē interior electō. que pt̄ eſſe
abſqʒ exteriori fortuna: inde eſt qꝛ paup pt̄ eſſe
magnificꝰ. q̄tū ad habitū. ⁊ ſi nō q̄tū ad actuʒ
deficiētibꝫ ſibi bonis fortūe. q̄ organice deſuiūt
huic vtuti. in q̄ req̄rit̄ exterior executō. Sic pʒ
de mliere paupcl'a. q̄ in gazophilatō miſit duo
era minuta. plꝰ offerēs q̄ diuites ſcdm ſuā cōdi-
tōeʒ. vt dñs oñdit Luce. xix. Sʒ Salomō quia
actu habuit mag̃s opes. decuit eū facē magnifi
cū opꝰ qd ⁊ fecit. Nā ad honorē dei mirabile te-
plū. tā ſūptuoſitate q̄ pulcritudīe extruxit. in
quo grāde ſacrificiū deo obtulit boū vigītiduo
milia: ⁊ ouiū cētū vigīti milia vt ptʒ. iij Re. viij.

¶ De virtute pacientie. ¶ Capitulum .VII.

SEquitur de pacīa. inter
alias aūt paſſiōes triſticia ē efficax
ad ipediendū bonū rōnis. ſm illud
ſapiētis Eccī. iij. Multos occidit tri
ſticia. Et. ij. ad Cor. vij. Seculi triſticia mortē
opat̄. Triſticia aūt hmōi ex aduerſis malis illa-
tis naſcit̄. q̄ niſi refrenet̄ animꝰ ſibi ſuccūbit ⁊
ad vindictā appetēdā ⁊ indignatōeʒ inducit. Ne
ceſſaria ē q̄ virtꝰ cōtra hmōi. vt hō nō abducat̄
a bono rōnis pper triſticiā aduerſox. Hec aūt
virtꝰ eſt pacīa. que ab augu. ſic diffinit̄ in li. de
pacīa. Pacīa ē qua mala equo aīo tolleramꝰ. i.
ſine pturbatōe triſticie Joſeph eq̄nimit̄ aduerſa
portauit. Un̄ nec aīo cōtriſtatꝰ ē ex iniuria ven
ditōnis qua a ſuis fr̄ibꝫ neq̄ter ē venditꝰ. Sʒ fa
cta depcatōe ad eos ⁊ nō obtēta euaſione. paci-
enē ſuſtinuit illata mala. Et poſtmodū clemēt̄
indulſit Gen̄. xlvij. ⁊. l. ¶ Et nota qꝛ pacīa debet
habē q̄tuor cōditōes que notari pn̄t ibi. ij. ad co
rin. vj. In oībꝫ exhibeamꝰ noſmetipſos ſic dei mi
niſtros ī multa pacīa. Et pmo dʒ eē generalis
ſeu vlis. nō pcialis. Un̄ dicit. In oībꝫ. ſ. aduerſ
circa ſubam. circa famā. circa pſonā. vt n̄ cōtri-
ſtet̄ p paupertatē. ⁊ cū ſua ei auferūt̄: nec p cōtu-
melias. deriſiōes ⁊ detractōes. nec p leſionē pſo
ne ſue vl' cōiūctox Jaco. v. Paciaʒ Job audiſtis
ſcʒ queʒ debetis imitari. q̄ amittēdo oēs diuici-
as ⁊ familiā ⁊ ſanitatē. et illatis ſibi cōtūelijs v-
box ab vxore et amicis. In oībꝫ his n̄ peccauit
Job. j. ¶ Secūdo dʒ eē real'n̄ vbal'. Un̄ dīc. ex-
hibeamꝰ nos. nō ſolū alios vbis admonendo ad
paciam Luce. xxi. In pacientia veſtra poſſide-

bitis aīas vr̄as. ñ ī pacīa alteri⁹. Exēplū ī xp̄o
q̄ dic̄. Tacui. ſꝑ ſilui. paciens fui. ſicut ⁊ docui.
Tertiō dꝫ eē ſpūal'. vñ dic. ſic dei miſtri. Ali-
qui hn̄t magnā paciāꝫ in laboribꝰ mūdi. ſic ſti-
pēdarij. naute. agricole ⁊ hmōi. Sꝫ nō ē ſpūal'
talis pacīa. Alij etiā ī hoc q' nō triſtaꝰ: ſed tñ
nō reuertūꝰ ad deū inter flagella. Alij attediā-
tur nec grās agunt. Non ſic aplūs ſꝫ gloriaꝰ di-
cēs. Libēter gl'iabor ⁊c̄. ij. ad Coꝝ. xij. Quar
to debꝫ eē finalis ibi. In mlta pacīa. Qui. n. hꝫ
paciāꝫ ꝑ vnā vicē vel annū nō ſufficit: ſꝫ opꝫt
q' ſit ꝑ totā vitā. Vñ qui ſuſtinuerit vſqꝫ in finē
ſ. paciēter ferēdo aduerſa. hꝫ ſalu⁹ erit Math. x.

Sed queritur vtꝝ iniurie. §. j.

ſꝑ ſint paciēter ſuſtinēde. ad qḋ rñdet tho. ſcd̄a
ſcd̄e. q. cviij. arti. j. Mali tollerādi ſūt a bonis. ī
hoc q' ab eis ꝓprias ī iurias paciēt̄ ſuſtinent ſm
qḋ opꝫ. Vñ ſuꝑ illo v̄bo Canti. ij. Sic liliū inē
ſpinas ⁊c̄. dic glo. nō fuit bon⁹ q̄ malos tollera
re nō potuit. Nō aꝰ tollerāt eos vt ſuſtineāt in
iurias dei ⁊ ꝓxioꝝ. Vñ Criſ. ſuꝑ Matheū. In ī-
iurijs ꝓprijs eē paciēte laudabile ē. Iniurias aꝰ
dei diſſiſare nimis impiū ē. Sꝫ ⁊ illḋ qḋ dictū ē
de ī iuria ꝓpria intelligēdū ē. qñ ī iuria illata ꝑ-
ſone ad ſolā ꝑſonā ꝑtinet. tūc enī pacienē ſuſti
nendū ē. Qñ aꝰ ī iuria redūdat ī iniuriā dei ⁊ ec
cleſie. tūc debꝫ aliq̄s ꝓpriā iniuriā vlciſci: qḋ tñ
intelligēdū ē zelo iuſticie. nō liuore vindcte. ex
emplū ī helia. iiij Re. j. q̄ fecit deſcēdē ignē ſuper
eos q̄ venerāt ad capiēdū ip̄m. qḋ fecit ad oñdē
dū veꝝ deū eē quē colebat. ⁊ ob zelū iuſticie. vt
hꝫ. xxiij. q. iiij. §. ſed obiciꝰ. Silueri⁹ etiā papa
excoīcauit eos q̄ ip̄m ī exiliū miſerūt. vt. xxiij.
q. iiij. guiliſari⁹. Qḋ aūt dic dñs Maꝰ. v. Si q̄s
te ꝑcuſſerit ī vnā maxillā. p̄be ei alterā ⁊c̄. dicit
aug⁹. xxiij. q. j. Parat⁹ dꝫ eſſe hō iuſt⁹ ⁊ pius. pa
ciēter eoꝝ malitias ſuſtinē. i. iniurias q̄s fieri
bonos q̄rit. Iſta aūt p̄cepta. ſ. pacie magis ſūt
ad p̄paratōeꝫ cordis q̄ ad op⁹. qḋ in apto fit. vt
teneaꝰ ī ſecreto animi pacia cū beniuolētia. In
maīfeſto aꝰ id fiat qḋ eis ꝓdeſſe videꝰ. q̄bꝫ bene
velle debem⁹. Et īducit exēplū xp̄i. q̄ ꝑcutienti
maxillā nō p̄buit alterā: ſꝫ rñdit rephendēdo ꝑ
cucientē Jo. xviij. Et paul⁹ ꝑcuſſus ī faciē dixit
Percuciat te de⁹ paries dealbate Actuū. xxiij.

De pacientia ꝯſiderandū. §. ij.

eſt p̄mo de laudibꝫ. ſecūdo de remedijs que indu
cūt ad paciāꝫ. tertiō de fructibꝫ ſeu vtilitatibꝫ ſu
is. Nūc de laudibꝫ ei⁹ vidēdū ē. Et poſſum⁹ de
ip̄a q̄tuor laudes magnificas p̄dicare. Prio q2
pugnātē inexpugnabiliꝰ armat. Secūdo q2 ho-
ſtē fortiꝰ expugn̄t. Tertiō q2 de ip̄o notabiliꝰ tri
unphat. Quarto q2 vincentē feliciter coronat.
Primo q̄ pacia pugnantē inexpugnabiliter
armat. Circa qḋ eſt ſciendū. q' hō in mūdo iſto
poniꝰ. ſic ī loco laboris ⁊ certamis. ī q̄ neceſſe ē
multipl'r exercitari. Vnde dic Salomō. Homo
naſciꝰ ad laborē ⁊ auis ad volandū. Et Job vi-
tam humanā militie aſſimilat. Cui⁹ cauſā aſſi-
gnare videꝰ. cū alubi dicit. Homo nūq̄ in eodē
ſtatu ꝑmanet Job. xiiij. Et ſi aliquis mūdi glo
ria fulget. diuicijs habūdet. delicijs gaudet. ⁊ fe
re quedā mūdi oblectamēta ſibi ad votū ſucce
dētia hꝫ. talis tñ nō diu in eodē ſtatu ꝑmanet:
q2 ſi videris impiū ſuperaltatū ⁊ eleuatū ſic ce
dros libani. trāſies ⁊ ecce nō erit. q̄res ⁊ nō iue
nieꝰ loc⁹ ei⁹. Nam poſt ꝓſꝑa ſuccedūt aduer-
ſa. glorioſa iuuent⁹ ſenectute frāgiꝰ. egritudine
robuſtū corp⁹ ꝯteriꝰ. Diuicias paupꝫtas fugat
Poſt gloriā ⁊ magnificētiā aduerſātiū rex im
petus ſurgūt. delitias flagella repellūt. ſingula
gaudia triſticijs ꝑmixta ſiūt. Et q̄d plura. tot
ī mūdo ſibinuicē ſūt repugnātia. q' vix ē aliq̄s
mūdo vtēs. qui momento hore vitā ducat inq̄e-
te. Et ꝓpterea dicit Job. Q2 homo natus de mu
liere breui viuēs tp̄e. repleꝰ multis miſerijs: q̄
quaſi flos egrediꝰ ⁊ ꝯteriꝰ ⁊c̄. Quia ergo vita
p̄ſens eſt tante mutatōis ⁊ laboris ad bene cer
tandū: neceſſe eſt armatos forti armature fore
Nulla aūt armatura fortior q̄ illa. ꝑ quāꝫ cor
māſueſcit ſub deo. ⁊ hec ē pacīa. que hoīeꝫ ſ̄git
ſcuto bone volūtatis ip̄m cohibēdo ab illicito
appetitu vindicte. Ipſā enī linguā retrahit a cō
tumelia ⁊ murmuratōne. manus a violentia ⁊
ꝑcuſſiōe. oculos a toruis aſpectibꝫ. pedes a greſ-
ſibus iniquis. Et ſic totū hoīeꝫ infra ſe claudēs
ſub ꝓtectōne dei cui⁹ refrigeriū querit ꝯſtituit.
Et q̄tū ad hoc diciꝰ paciēs aīam ſuā poſſidere
Luc. xxj. In pacīa veſtra poſſidebitis aīas ve-
ſtras. Et aplūs. Induite vos ſic electi dei viſce
ra miſerie. benignitatē. humilitatē. modeſtiaꝫ.
pacientiā. Pacientiā ideo ponit vltimo: q2 eſt
cuſtos ⁊ radix omniū virtutū. vt dicit glo. ſuꝑ
illo v̄bo. In pacīa ve. poſ. ani. vr̄as. Seneca in
li. de ira dic. q' ceſar Auguſt⁹ fuit mirabil' paci
entie. qui nec ꝯuicijs ꝯtra ſe dictis mouebaꝰ: ſꝫ
conuiciātibꝫ perſuadebat. q' linguis moderati⁹
vterenꝰ. Inimicis parcebat leuiter: hoſtibꝫ in-
uadentibꝫ ⁊ inſultātibꝫ ꝯtra eius dominiū aīo
nō irritabaꝰ. ad ſe reuertētes ſuſcipe gaudebat
Ex hac auguſti paciētia. arguit Seneca cōtra
ſe dicens. Nunquid in domo mea poſſum quod
auguſt⁹ toto orbe terraꝝ: Ille paciēs fuit. et ho
ſtibꝫ ignoſcebat: ⁊ ego nō ignoſcam pigris ne-
gligentibꝫ ⁊ garrulis famulis meis. Et ſubiun-
git ea que debēt mouere hoīeꝫ ad ignoſcenduꝫ.
Puerū: inquit. etas excuſat. Feminā ſexus. ex
traneū libertas. domeſticū familiaritas. Et ſub
dit. Amic⁹ eſt qui offendit. fecit qḋ voluit. Ini-
micus fecit quod debuit. Prudentiori cedam⁹
ſtultiori remittamus. Secūda laus prudētie
eſt. quia fortiꝰ hoſtem impugnat. Ubi ſciēduꝫ
eſt. qḋ ad bñ pugnādū duo req̄rūꝰ. p̄cipue q̄tū
ſpectat ad preſens. ſ. magnitudo virium. et pe-
ritia pugnandi. Unde dicit maxim⁹ valerius de
bellis romanoꝝ. q' ad ict⁹ inferēdos ac vitādos
iuſſit ſenatus virtutē arti: rurſus artē virtuti
pariter īmiſceri. vt illa impetu hui⁹ fortior. hec
illi⁹ ſcientia cautior fieret. Magnitudinē autēꝫ

vitium ſpũaliũ facit pacia. quia hominẽ reddit
ſecurũ. Ille em̃ vere ẽ ſecur⁹. qui ſeipm̃ poſſidet
⁊ ab exterioribꝫ nõ mouet̃. Paciẽs aũt ſeipſum
poſſidꝫ. qꝛ ſuũ animũ ſibi ſubicit: nec ab illatis
exterioribꝫ ↄcutit̃. qꝛ mala pene trãſitorie ñ me
tuit. Qui aũt talis ẽ potẽs ẽ ad aggrediẽdũ oĩa
difficilia. Vñ ſup illo v̾bo Job. Vbi ẽ fortitudo
tua dicit glo. Qui ſe vincit. ꝯ oĩa fortis ẽ. Qui
em̃ vincit qđ maius eſt. ↄñs eſt ꝙ vincat qđ mi
nus eſt. Maximũ aũt eſt vincẽ mot⁹ impetus ⁊
paſſiões cordis ſui. que intra ſe latẽt. ⁊ ↄtra ſpi
ritũ ſp rebelles exiſtũt. Nulla aũt peſtis ẽ effi-
cacior ad nocendũ. ꝙ̃ familiaris inimic⁹. vt dic
ſene. Vñ ſup illo v̾bo puer. xvj. Melior ẽ paciẽs
viro forti. dic glo. Minor ẽ victoria vrbes expu-
gnare. qꝛ extra ſe ſũt q̃ vincũt̃. ꝙ̃ ſeipm̃ vincẽ q̃
intra ſe eſt. Et ſeneca ĩ li. de naturalibꝫ q̃ſtioni-
bus dicit. Innumerabiles ſunt q̃ vrbes q̃ ꝑplõs
habuerũt in p̃tate. paucĩſſimi aũt q̃ ſe ſcd̃m qđ
req̃rit̃ ad pugnãdũ. ẽ armoꝝ peritia. Int̃ alia
aũt que faciũt milites ĩ bellis peritos ẽ. qꝛ ſem-
per q̃tũ poſſũt ſequũt̃ vexillũ regis. ⁊ ſuo prin
cipi ſemꝑ adherẽt. maxĩe qñ ſciũt ipm̃ nõ faci
liter expugnari poſſe. Ille aũt qui vere paciẽs
eſt. ſuſtinet mala illata. vel ſuſtinere debꝫ. preci-
pue exemplo xp̃i paciẽtis tantã ignominiã in
ligno crucis. qui fuit p̃nceps ⁊ vexillifer popu-
li xp̃iani ĩ ſuſtinẽdis obprobrijs. Vnde dicebat
ille paciens ap̃lus ad Galla. Nemo mihi mole-
ſtus ſit. ego em̃ ſtigmata dñi ihu xp̃i in corpore
meo porto. Vbi dicit aug⁹. ꝙ ſtigmata appella-
uit q̃ſi notas de ꝑſecutoribꝫ penaꝝ q̃s paciebat̃
Exemplũ in Job de quo Jaco. dic. v. c. Paciam
iob audiſtis. Hic em̃ vt greg⁹ ait ĩ moralibꝫ tot
iacl'a cõtra hoſtẽ antiquũ intorſit. q̃t v̾ba pacie
ꝑtulit. de q̃bꝫ ptꝫ Job. j. ¶ Tercia laus pacie ẽ
qꝛ de hoſte nobiliẽ triũphat. Nobile gen⁹ victo-
rie ẽ. hoſtẽ debellare tacẽdo ⁊ q̃eſcẽdo. ſine ictu
⁊ reꝑcuſſione. qđ facit paciẽs. Videm⁹ em̃ ꝙ ipi
qui iniuriã inferũt. miro modo affligũt̃. qñ eis
nõ reſpondet̃. putãtes ſe deſpici. Et de talibꝫ di
ci pt̃. ꝙ eoꝝ tela ad eos ↄuertũt̃: qꝛ dum tacit
paciẽs iniuriãtes de iniurijs a ꝑrimo deſpectis
interi⁹ lacerãt̃. Et tũc vere gladi⁹ eoꝝ intrat in
corda ipſoꝝ ſicut dic p̃s. Sed adhuc nobili⁹ ge-
nus victorie ẽ. qñ nõ ſoluꝫ paciẽs triũphat ſine
ictu ꝑprio. ſed etiã qñ vincit ictibꝫ iniuriãtiũ ſe
offerẽdo. Et hoc facit vere paciẽs. ſm̃ documẽ-
tũ xp̃i dicẽtis. Qui te ꝑcuſſerit in vna maxilla
prebe ei ⁊ alterã. qđ intelligendũ eſt ſm̃ p̃para-
tõez animi. ⁊ interdũ ſcd̃m actualẽ exhibitõem
qñ eſt opus. Legit̃ de quodaꝫ heremita. ꝙ cum
quidã ſpũ demoniaco arrept⁹ eũ fortiter ĩ max
illã ꝑcuſſiſſet. ⁊ ſenex alterã p̃buiſſet. dyabolus
ſtatim receſſit clamãs. Humilitas ⁊ pacia xp̃i-
anoꝝ vincit me. Legitur etiam in policrato. ꝙ
dum quidã aduerſus quendã grauiter excande-
ſceret. ille dixiſſe fert̃. Loquere: inq̃t. qđ placet
qꝛ diligentiaꝫ auribꝫ. ligue taciturnitatẽ. aĩo
quietẽ indixi. ¶ Quarto pacia vincentẽ felicit̃

coronat. Corona nõ dat̃ v̾tutibꝫ. niſi bello ꝑfe-
cto ⁊ ↄſumato. De pacia aũt naſcit̃ ꝑfectõ. vt di
cit glo. ſup Job. Nã in aduerſ̾ tollerãdis aĩa ꝑ-
ficit̃ ꝑ paciaꝫ. inq̃tũ remouet triſticiã q̃ cauſa-
tur in aĩo ex aduerſ̾ illatis. Ex triſticia em̃ na
ſcit̃ ira q̃ ĩpugnat mãſuetudinẽ. Ex ira odium
qđ tollit caritatẽ. Ex odio naſcit̃ iniuſtũ nocu
mentũ qđ ẽ ↄtra iuſticiã ⁊ equitatẽ. Fũdamen
tũ g̊ qđ hec oĩa vitia remouet. ⁊ p̃dictas v̾tutes
ↄſ̾uat. ẽ pacia. Et q̃tũ ad hoc dic btũs Jaco. j.
ca. ꝙ pacia op⁹ ꝑfectũ hꝫ. Vñ ptꝫ. ꝙ pacia que
ſic eſt cõſ̾uatiua oĩs boni. meret̃ coronã regni.
Vñ ap̃ls ad heb. iiij. Pacia vobis neceſſaria ẽ.
vt volũtatẽ dei faciẽtes. reportetis ꝑmiſſionẽ.
Hec aũt ꝑmiſſio declarat̃ ex v̾bis Jaco. j. dicẽtis
Beat⁹ vir qui ſuffert tẽptatõez. quoniã cũ ꝓba
t⁹ fuerit. accipiet coronã vite ⁊c̃. Et iõ dic Hie-
ro. Nõ niſi ꝑ paciaꝫ implet̃ qđ dicit̃. Regnũ ce
loꝝ vim patit̃. ⁊ violẽti rapiũt illđ. g̊ teſte veri
tate. Beati q̃ ꝑſecutõez paciũt̃ ꝑpt̃ iuſticiã. qm̃
ipoꝝ ẽ regnũ celoꝝ Mat. v. Exẽplũ eleazar⁹ de
p̃oribꝫ ſcribaꝝ. vir etate ꝓuect⁹. vultu decorus.
gl'ioſã mortẽ magiſ ꝙ̃ odibilẽ vitã amplectẽs ĩ-
tãtũ dilexit bonũ diue legis. ꝙ voluntarie ibat
ad ſupplicũ. ⁊ paciẽt̃ ſuſtinẽs deſtiauit ñ admit
tere illicita ꝑpt̃ vite amorẽ. vñ dixit. Fortit̃ vi-
tã excedẽdo ſenectute dign⁹ apparebo. Adoleſcẽ
tibꝫ aũt exẽplũ forte relinquã. ſi ꝓmpto aĩo for-
tit̃ ꝓ g̾tiſſimis ac ſcẽtiſſimis legibꝫ honeſta mor
te ꝑfũgar. q̃bꝫ dictis occiſus ẽ. ij Machab. vj.

¶ Poſt laudes pacientie .§. iij.

ↄñter accedam⁹ ad ea q̃ pñt eſſe remedia paciẽ
tis. Poſſũt aũt. xv. adduci inter q̃ p̃cipuũ ⁊ po
tiſſimũ ẽ exẽpluꝫ xp̃i. q̃ vt docẽt bona preſentis
vite eẽ ↄtẽnẽda. aduerſa ſuſtinuit ⁊ bona mũ
di ↄtempſit. Si em̃ bona mũdi ſeq̃ voluiſſꝫ. hõ
nimis ardẽter talia appetẽt: q̃ſi ex hoc ſe putãs
felicẽ. ꝙ deũ ſuũ talia petentẽ ſequeret̃. Item ſi
mala pñtis vite ex toto vitaſſet. nimis abhorre
ret homo pauꝑtatis. ĩfirmitates. ⁊ alias aduer
ſitates. ⁊ diceret ꝙ ille eſſet infelix q̃ talia appe-
teret vl' haberet xp̃m nõ ſequẽdo. Sꝫ ↄtrariuꝫ
fecit xp̃c. vt has falſas oppiniões ab hoĩbꝫ ĩmo
ueret. Vñ dicit aug⁹. Oĩa bona ĩrena ↄtẽpſit
homo xp̃c. vt ↄtẽnenda mõſtraret. ⁊ oĩa terre-
na mala ſuſtinuit. q̃ ſuſtinẽda ꝑſuaſit. vt nec ĩ
illis queret̃ felicitas. nec ĩ iſtis timeret̃ infeli-
citas. Xp̃c ſubditus paſſioni. cũ alapã accepiſ-
ſet ⁊ ei dicẽt̃. ſic rñdes põtifici Jo. xviij. Nihil il-
le ↄtumelioſe locut⁹ ẽ. ſed magis innocẽtiã ſuã
tut⁹ rñdit dicẽs. Si male locut⁹ ſũ ⁊c̃. Que oĩa
ab eo ideo facta ſũt hũiliter et paciẽter. vt nos
hũilitatis atq; pacientie haberem⁹ exemplũ Ci
prianus. di. xcvij. Dominus noſter.

¶ Ad hoc aũt ꝙ xp̃m dul- .§. iiij.

ti⁹ ſeq̃mur. ⁊ aduerſa paciẽt̃ ſupportem⁹. ſciẽdũ
ẽ ꝙ e⁹ paſſio ad mẽoriã ĩuocata. facit ĩplicẽ ef
fectũ ĩ aĩa. Prio. n. eã ſanat a lãguore triſticie
Secũdo eleuat a lõganimitate paciẽtie. Tertio

dulcorat amore interioris leticie. ¶ Primo eñ paſſio xp̄i aiaꝫ ſanat a lāguore triſticie. Mens eñ hūana aduerſitatibꝫ ſepe ꝯcuſſa terreť ac ē rita q̄i a ſue ṽtutis vigore deiecta ꝑ triſticias lāgueſcit. Sicq̄ȝ langueñti mēti dīna nō ſapiūt humana ⁊ ſi ſibi noxia eſſe ꝯſpiciat. nō ex toto refugit. Sȝ ſcr̄us vir. q̄ ſic intra ſemetip̄m fluctuat: aduerſitate preſſus vt ad meliora ꝯſurgat. ⁊ boni opis greſſū ĩ veritate figat xp̄m paſſū añ mētis oclos ponat: q̄ȝ ſic dic greg⁹. Si xp̄i paſſio ad memoriā reuoceť. nihil adeo duꝝ eſt. qd̄ nō eq̄ aio tollereť. Ad heb. xij. Recogitate euȝ qui talē ſuſtinuit aduerſus ſemetip̄m ꝯdictōem ſcȝ xp̄m vt nō fatigemini animis vr̄is deficientes. In h⁹ figurā erecto ſerpēte eneo in ligno. aſpicientes in eū vulnerati a ſerpētibꝫ liberabanť Numeri. xxj ¶ Secūdo extēdit ad lōganimitatē pacie depulſo eñ lāguore accidie. ꝑ memoriam paſſiōis: mēs ĩ deū erecta lōganimis efficiť ad tollerādum diuti⁹ aduerſa. Vñ. j. pe. iiij. xp̄o paſſo ĩ carne. ⁊ vos eadē cogitatōe armami. In h⁹ figurā mādauit anthioch⁹ rex. vt eleuantibꝫ q̄ erāt ĩ bello oñdereť ſāguis vue ⁊ mori vt acrius accēdereť ad p̄liū. j. machab. vj. Similiť ad aſpectū ꝑ ꝯſideratōeȝ ſāguis xp̄i. q̄ ad modum vue dr̄ calcat⁹ in torcl'ari crucis. bellātes ꝯ aduerſitates mūdi. tēptatōes carnis ⁊ dyaboli accēduntť ad reſiſtēdū ⁊ bellādū. ¶ Tertiō dulcorat amore leticie. Qñ. n. mēs diu aduerſa ſuſtinet. ⁊ ſepe ad memoriā paſſiōis xp̄i reuocet. vt ad paciaȝ aieť: nō ampli⁹ amara ſentit. ſȝ dulcedinē mētis. q̄ al'n redundat etiā ad ſenſitiuā. vt deſideret āpli⁹ pati. j. ad Coꝝ. x. Fidelis de⁹ q̄ nō pacieť vos tēptari ſup ꝑ id qd̄ poteſtis. ſȝ faciet cū tēptatōe etiā ꝓuentū. In hmōi figurā legiť Exo. xv. q̄ filij iſrl'ĩ deſerto inueniētibꝫ aq̄s amaras vt nō poſſent bibē: miſſo ligno de mandato dei ĩ aq̄s. dulcorate ſūt vt biberēt delectabiliť. Aque ſūt tribulatōes. q̄ frequēter occurrūt ĩ deſto hui⁹ mūdi. et ĩ ſe amare ſūt: ſȝ ligno crucis miſſo ĩ eis. i. meditatōe habita de paſſiōe efficiūť dulces. vt q̄s paciēter ⁊ delectabiliť ſuſtineat. Facit ad p̄dicta qd̄ dr̄. vij. q. j. ſuggeſtū Nō vos kariſſimi a pio mētis ꝓpoſito afflictōis amaritudo coartat recedē. ꝯſiderātes q̄nta de⁹ ⁊ dñs noſter ih̄s ꝑ nob ꝑtulerit. q̄buſue ꝯtumelijs afficiēdū tradiderit. vt nos a iugo dyabolice ſuitutis eripet. hec ibi. Fidelis miles libēter patitur cum rege ſuo ⁊ filius cum patre.

¶ Secundū remediū eſt ſa⸗ .§.v.

cra ſcriptura. recitās magnifica facta ſcr̄oꝝ patrū eoꝝ maxie q̄ aduerſa paſſi ſūt. Ad hoc eñ ſpūſſcr̄us p̄ncipaliter voluit antiq̄ꝝ facta ſub ſcriptura redigi. vt poſteri illa ꝯſiderātes aīarenť ad ſimilia ſuſtinēda ⁊ oꝑanda. Vnde dicit aplus ad Ro. xv. Quecūq̄ȝ ſcripta ſunt ad noſtrā doctrinā ſcripta ſūt. vt ꝑ paciaȝ ⁊ ꝯſolatōȝ ſcripturaꝝ ſpem habeam⁹. Et hoc eſt qd̄ diciť Thob. ij. Hāc temptatōeȝ. ſ. cecitatis ꝑmiſit deus ꝓuenire illi. vt poſteris dareť exemplū paci-entie eius ſicut ⁊ ſancti Job. ¶ Eſt aūt ſciendū q̄ maloꝝ ſocietas ſcr̄is viris valet ad duo. ꝓpť qd̄ aduerſa leuius ferre pñt. Primo ad augmētū meriti. dū eñ iuſti ꝑ malos affligūť in virtutibus creſcūt ⁊ in paciendi arte eruditōres fiūt Vnde dicit greg⁹ in regiſtro. vbi erat paciētia ſi deeſt qd̄ tollereť: ego illū abel eſſe nō puto. qui chaym non habuit. Boni eñ ſi ſine malis fuerint. ꝑfecte boni eſſe nō pñt. Miſericorditer ergo de⁹ ſuis electis ꝓuidet. dū in hoc mūdo ad eorū exercitiū malos eſſe ꝑmittit. Secūdo ad purgatōeȝ pcr̄i. Aliq̄n eñ ſcr̄os viros ꝯtingit ĩ dei obſeq̄o ꝑ inerciā. torpore alioꝝ laudibꝫ inaniť extolli. ampli⁹ q̄ debēt de ſua ſcr̄itate p̄ſumē. ad que oia repmenda vtiles ſūt aduerſanciū calūnie. vt ſi quid in vita iuſtoꝝ purgandū extiterit. prauorū ſocietate tollať. Jonathas ſūmus ſacerdos ⁊ ſeniores iudeoꝝ. cū eſſent vexati vndiq̄ȝ bellis. nihilomin⁹ ſolaciū ſacraꝝ ſcripturarū habere volebāt. Vnde ſcribentes ſparciatis dicunt. Nos habētes ſolatō ſacros libros q̄ ſūt ĩ manibꝫ noſtris. Exemplū etiā qd̄ ponit greg. in. iiij. dialo. de ſeruulo. qui fuit pauꝑ et diu infirmus. q̄ emebat ſacros libros ⁊ legē ſibi faciebat ab his q̄s recipiebāt ſui in domo ꝑegrinis. qui mirabiliter vitam finiuit in bonum.

¶ Terciū remediū eſt con⸗ .§.vj.

ſideratō maloꝝ ĩpunitoꝝ q̄ al's ꝯmiſiſti. Nullus eñ adeo iuſt⁹ ē. q̄ nō multa ꝯmiſit ꝯtra deum de quibꝫ ip̄o deo miſerāte vel diſſimulāte. aut etiaȝ differente. nondū eſt punit⁹: ⁊ dato q̄ aliquam penā habuerit. nō tñ illā quā meruit. Vita etiā q̄ in pñti duciť q̄ntūcunq̄ȝ ſcr̄a videať. plena ē pcr̄is. ſi apud diſcretū iudicē pleni⁹ indageť. vñ dic aug⁹. Ve etiā vite laudabili iuſtoꝝ. ſi ipam de⁹ ſine miſcōia diſcuciat. nulla ḡ pena ē iiuſta q̄ etiā iuſtis inferť. Et ideo in p̄s. dr̄. Si iniq̄tates obſeruaberis dñe: dñe quis ſuſtinebit: Criſ Bonus nō pť eſſe in oñibꝫ bonus: ſȝ hť aliqua mala. de pe. di. iiij. quid ergo. Exemplū de fratribus Joſeph. qui deſcendētes in egiptū. tunc nil mali fecerūt. tamē paſſi ſunt magnā anguſtiā ex facto Joſeph. Et hoc ꝓpter pcr̄m pri⁹ multo ante ꝯmiſſum in venditōne Joſeph. Vnde dicebant. Merito hec patimur.

¶ Quartū remediū eſt cō⸗ .§.vij.

ſideratō abudētiū hūana felicitate. Cōmūiť eñ hoies ĩ ꝓſperitatibꝫ ꝯſtituti. in ſupbiā ⁊ cordis vanitatē eleuāť. ad ſequēdas etiā carnis delicias indebite efferūť. Natura eñ hūana ꝓpť corruptōeȝ pcr̄i origialis infirma ē. Vñ ad bonū ē difficilis. ⁊ ad mala prona. Et hoc eſt quod dicit apl's ad Ro. vij. Non eñ qd̄ volo bonū hoc facio. ſed qd̄ nolo malū hoc ago. Cui⁹ cauſam ibi ſubdit. Video: inq̄t. aliā legē ĩ mēbris meis repugnātē legi mētis mee. Lex quidē mēbroꝝ eſt lex fomitis pcr̄i origialis. qd̄ naturā corrūpit ꝑ hāc quidē legē hō inclinať ad malū ꝯtra rōeȝ. q̄ eſt lex mētis. Qñ ḡ cum hoc interiori motiuo inclinante ad peccatū. habet etiā extra motiuū

hūane ꝓſperitatis. q̄ etiā de ſe diſponit ad hoc
ex duplici ꝑte ad ruinā incliāt pcti. Et ꝓꝑt hoc
vix aliq̄s īueit̄ ī ꝓſperitate ꝯſtitut⁹. q̄ bn̄ ea v-
tat̄. Nā ſic dic ph̄s. Nō ē niſi v̄tuoſi viri bn̄ fer-
re bonas fortunas. Maxie aūt q̄ alijs p̄ferūt̄ bo
nas fortunas bn̄ ferre neſciūt: q2 p̄ter ea q̄ dc̄a
ſūt īclināti a ad pc̄m. ꝓn̄t terciū qđ etiā ad hoc
īpellit. ſ. eminētiā ſr̄ ceteros q̄ ſe nō hoīes ſ3 ſuꝑ
hoīes putāt ꝓꝑt qđ ad multa ſcelera ⁊ tirānides
erūpūt. Exēpla ī ſalomōe. dd̄. ezechia. q̄ ī ꝓſpe-
ritate grauiter deliquerūt in aduerſitate ꝯuer
ſi ſūt ad deū. Vn̄ et ſalomō poſtea fecit libꝝ ec-
c'liaſtes. quē hebrei intitulāt de penitētia ſalo-
monis. Et hoc etiā dicit Ambro. ⁊ Hiero.

Quītū remediū ē ꝯſide- .§. viij.

ratō mutabil'et mīſabil' ſtat⁹ vite p̄ñtis. Fact⁹
ē. n. mūd⁹ iſte ad modū cuiuſdā circuli. ſic dic q̄
dā ph̄s. Et hoc q̄dē verꝝ ē. nō q̄tū ad motū celi.
ad quē ſeq̄t̄ ſucceſſio tp̄is: ſ3 q̄tum ad ꝯtinuos
mot⁹ ⁊ diuerſos euent⁹ q̄ eueniūt circa hoīez. vt
verꝝ ſit ſm ph̄m. q2 ꝯtinuū motū ſupioꝝ. ſeq̄t̄ cō
tinua t̄nſmutatō īferioꝝ. ꝓpter qđ hūana vita
ꝯtinue labit̄. ⁊ ī q̄baz agitatōe ꝯſiſtit. Vn̄ dixe-
rūt. q2 ex motu celi ⁊ tp̄is adiacētia. relinq̄bat̄
ī re tp̄ali q̄dā tabefactō ⁊ diſpoſitō ad corruptō
nē. quā appellauert: q̄n̄. Eſt aūt mūd⁹ iſte ſb̄ hoc
orbie taliter ꝯſtitut⁹. vt nō h̄ mētis affectū figa
m⁹. credētes hāc vitā homi eſſe ꝯceſſā ꝑ reqe ⁊
hitatōe patrie: ſ3 poti⁹ ex his aduertam⁹ eā eſſe
datā ꝑ q̄dā nauigio trāſeuntiū. ⁊ ad tp̄us pere
grinātiū: ⁊ ſic ꝯpellamur aliā meliorē vitā cre-
dere. ⁊ illā deſiderare. ⁊ ī hoc mūd⁹ ē optie ꝯſtitu
tus. Nā ſi ſtabilior foret ⁊ ꝓſpera ſꝑ daret. ho-
minē nimis trahēt ad ſui dilectōez ſeu ad ſe dili
gendu3. ⁊ tūc nihil aliud q̄reret q̄ qđ ocul⁹ cer-
neret. ac ꝑ hoc celū ꝑderet ad qđ habitādū fact⁹
eſt. Sed dū vita p̄ſens nō in eodē ſtatu ꝑmanet
⁊ frequēter aduerſa ꝓpinat: hoīez quē ſic freq̄n
ter ꝯterēdo agitat. ad aliū diligēdū ꝯpellit. Vn̄
dicit Greg⁹. Ipſe mūdus dum tot amaritudini
bus cruciat. dū tot calamitatib' ingeminat. q̄d
aliud niſi vt ametur: clamat?

Sextū remediū ē ꝯſide- .§. ix.

ratō diuine miſeratōis. qua vt dic greg. q̄ſdam
hic de⁹ ꝑcendo ferit: ⁊ q̄buſdā parcit. vt ī ꝑpetu
um feriat. Sicut. n. ꝑ Jo. dr̄ apoc. iij. Ego quos
amo: corrigo ⁊ caſtigo. Et apl's ad heb. ij. dicit
Flagellat oēm filiū quē recipit. Quare aūt ne
ceſſe ſit dei filios ī hac vita flagellari. cauſa eſt.
q2 nemo eſt ī hac vita tā iuſt⁹. q̄ nō ꝯmittat ali
qua pc̄ta leuia. q̄ ⁊ ſi nō mereant̄ penā eternā
neceſſe ē tn̄ ea aliq̄ pena puniri. q2 nullū pc̄m
trāſit in punitū. Miſericorditer ergo agit̄ cum
homine. q̄n̄ pc̄ta ſine quib' in hac vita nō viui
tur ꝑ aliqua aduerſa purgant̄. vt in alia vita a
penis libera exiſtat. Unde dicit Greg⁹. q2 ſignū
miſerentis dei eſt. quando quis culpa ꝑpetrata
mox diuina vltōne punit̄. Eſt enī magnum ar
gumentū. q2 ad maiora bona illos ꝯſeruat. q̄s
p̄ſentib' bonis priuat. Quia niſi correptis deus
hereditatē dare diſponēt: erudire eos ꝑ mole-
ſtias nō curaret. Vn̄ dicit Seneca in li. de pui-
dentia. q2 de⁹ ad bonos viros nō habet animum
maternū ſed paternū. Matres enī in ſinu filios
fouēt. ⁊ eos demulcēdo ꝑ inertiam langueſcē fa
ciunt. Patres v̄o filios laborib' ⁊ exercitijs agi
tantes probāt. vt eruditiores fiāt. Vere ergo de-
us pater eſt his. quos ꝑ flagella emēdando ca-
ſtigat. Unde dicit̄ puer. xiij. Qui parcit virge
odit filiū ſuū. Qui aūt diligit inſtanter erudit.
Vt ergo de⁹ hos q̄s in filios recipit erudiat. v̄ga
flagellatōnis vtit̄ ꝑ quā ſtulticiaz colligatā in
corde pueri. i. homis puerilit̄ viuētis fugat. Si
cut dicit̄ in eodē li. puer. Facit ad hoc qđ habe
tur. đ pe. di. j. ſi pc̄m dđ vbi dr̄. Ab electoꝝ ſuo
rū ſortib' de⁹ curat pc̄toꝝ ſuorū maculas tp̄ali
afflictōe abſtergē. q̄s in eis ineternū nō vult vi
dere. i. punire. Ad hoc figurādū legit̄ Exo. xij.
q2 egipti laborib' ⁊ moleſtijs tādiu iudeos affli
xerūt. q2 eos ꝯpulerūt egiptū relinq̄re. et ad ſa-
crificādū deo deſ'tū intrare dicēte ſcp̄tura Exo.
xij. Vrgebāt egiptij ꝓpl'm iſrahelicitū de t̄ra ſua
exire. Per egiptū q̄ inēp̄tat̄ tenebra. ſignatur
mūdus tenebroſus q̄ ꝑ multa aduerſa q̄ aduer-
ſum hoīez mittit. eū a ſe exire facit. ⁊ q2 ad deu3
fugiat q̄ſi inuitu3 cogit. ſm illđ greg. Mala que
nos hic p̄mūt ad deū ire ꝯpellūt. Ad hoc etiam
facit illud Oſee. Ecce ſepiā vias tuas ſpinis ⁊c̄
ibi vide. Et illđ Luce. xiiij. Exi in vias ⁊ ſepes ⁊
ꝯpelle intrare. Exemplū in maria ſorore aarō
ꝑcuſſa lepra ꝓpter murmuratōez Numeri. xij.

Septimū remediū quod ē. §. x.

ꝯiunctū ꝑcedēti. ē ꝯſideratō diīne ꝓbatōis. q2 de
us ī hac vita aliq̄s felices facit. q̄ eos nulla ad-
uerſitate p̄mit. vt eos miſeros ī illa vita ꝯſtitu-
at. Null⁹ ē. n. tā a deo auerſ⁹. q̄ nō aliq̄ de genē
bonoꝝ faciat. Et cū nullū bonū ſit. qđ ſua r̄tri
butōne careat: rn̄det de⁹ ꝑ p̄mio nō mag̅ bona
alteri⁹ vite. q2 p̄miū nimis excedēt meritū. ſ3 cō
cedit aliq̄ ꝓſpera vite p̄ñtis. q̄ ſūt ꝑua bona. Et
hoc ē ſignū et̄ne dānatōis ſic dic greg. Cōtinu
us: inq̄t. ſucceſſus tp̄aliū ē certū future calami
tatis iudiciū. De hoc dei iudicō occulto ⁊ tn̄ iu-
ſto Hieremias cū deo diſputās q̄rit. Quare: in-
quit. via impioꝝ ꝓſperat̄. bn̄ eſt oīb' q̄ p̄uaricā
tur ⁊ male agūt: plātaſti eos ⁊ radicē miſerunt
ꝓducūt. ⁊ faciūt fructū: ꝓpe es tu ori eoꝝ ⁊ lon
ge a corde eoꝝ. q. d. Impij ꝓſperari vident̄. quia
tu de⁹ firmas eos in tp̄alib' bonis. ⁊ in eis pro-
ficiūt: ſi te inuocāt pro hmōi acq̄rendis. prope
es eoꝝ exauditōi. ⁊ a verberatōe renū eoꝝ lon-
ge. Unde hic rn̄det ⁊ p̄cat̄. Congrega eos quaſi
gregem ad victimā. q. d. Ad victimā īfernalis
pene velut grex porcoꝝ ſūt ꝯgregandi. et tunc
ſc̄tificabis eos. i. te in eis. vt ſanct⁹ ⁊ iuſtus ap-
pareas. vlciſcēdo te de eis in die occiſiōis eorū
Vn̄ greg. Iniuſt⁹ ad debitā mortē currēs. effre
natis voluptatib' vtit̄: q2 ⁊ vituli qui mactādi
ſunt in liberis paſcuis relinquunt̄. Bene ergo

dicit Seneca in li. de ꝓuidentia. Nihil inquit ē
īfelicius eo. cui nūq̄ accidit aliq̄d aduerſi. ma-
le eñ iudicauerūt dij de eo. Facit ad hoc qd̄ hr̄
ẜ pe. di. iij. Quid ḡ turbamur. Nemo vidēs ma
los pſperitatē hr̄e: turbet̄. Nō ē mal⁹ in oībꝫ eē
mal⁹: ſꝫ hꝫ aliq̄ bona ꝑ quibꝫ remunerat̄ tꝑali
pſperitate. vt ī alio mūdo plene puniat̄. Exēplū
de diuite epulone ſepulto in īferno. cui dictum
fuit. Recepiſti bona in vita tua Lu. xvj. Exem
plū etiā de illo vbi hoſpitat⁹ ē. b Amb. vadens
romā. qui ſꝑ habuerat magnā pſperitatē. et poſt
receſſū amb. et ſotioꝝ ad admonitōem ei⁹. ab-
ſorptus ē a terra cū oīb ad ſe ꝑtinētibꝫ. ⁊ re-
manſit ſignum pfundiſſima fouea.

Octauū remediū ē ꝯſidē. §. xj.

ratio ignorātie ⁊ cecitatis. quā inducit ſtatus
pſperitatis. Demētiā mirabilē īcurrit hō ꝑ pſpe
ritate. arridēte ſibi qd̄ foris et in pñti tm̄ ē. hō
eñ ſenſualis q̄ nimis in delectatōibꝫ ſenſuū de-
lectat̄. ſolū ad hic ⁊ nūc mouet̄. ñ extēdēs ſe ad
futurū tp̄s. aut nō putās q̄ futuꝝ tp̄s aliō ſecū
ferat q̄ pñs nūc habeat. Et iō more bruti hoc
ſolū apprehēdit qd̄ ſentit. ⁊ ſic aliud nō nouit q̄
qd̄ ei⁹ ſenſibꝫ pñtialit̄ offert̄. ꝓpt̄ qd̄ his quibus
delectādo inheret vehement̄ affect⁹. ea ſola co
gitat ſine ſucceſſione ꝯrij. Sꝫ in hoc ē maḡ ho
minis ſtoliditas. q̄ tāto falſitatis errore decipi
tur. ñ ꝯſiderās q̄ ea q̄ in tꝑe agant̄: ꝯrijs ſucceſ
ſibꝫ īmutant̄. Carnalis voluptas iuuētutē de-
lectat. Sꝫ ſi infirmitas aut ſenect⁹ aduenerit.
q̄ꝝ alteꝝ vel vtrūq; vitari ñ p̄t. corpus ꝯterit.
cui moꝝ carnalia aut deſipiūt aut deſitiūt. Ec
ce oñſa carnis oblectam̄ta. q̄cito hoīem fallē-
do derelinquūt. Diuitie hoīm ſufficiētiā ꝓmit-
tūt: ſꝫ hec ꝓmiſſio falſa ē ⁊ incerta. Latronū eī
inſidijs ac fortuitis euētibꝫ ⁊ ꝑiculis ſubſūt. vñ
ſuos poſſeſſores deſerēdo fallūt. Frequēter eñ
(ſicut ſac̄ ſcriptura teſtat̄) diuitie ꝯgregāt̄ in
malū dñi ſui. tū qꝛ ad laborē ⁊ ſolicitudinē ac-
quirunt̄. et cū timore poſſident̄. Tū etiaꝫ quia
eaꝝ abuſus vtentes ad ꝑnitioſos terminos de-
ducit ſic ſepe docuit expꝛientia. Honores hoīem
in ſublime ponūt. ſꝫ diu in alto eū ſtare ñ ſinūt
Mōtibꝫ eñ valles ſꝑ adiūgunt̄. nec mons ſine
valle fuit. Sic nec elati diu ſine depſſione ma-
nēt. Oīs eñ qui ſe exaltat hūiliabit̄: ait veri
tas in euāgelio. Generoſa ꝓles claritatē geni-
tori tribuere videt̄: ſꝫ frequēter meſticiā addu
cit et dolorē. et vñ pr̄ glām ſe hr̄e credit. iñ fre-
quēter patit̄ ignominiā. In cūctis ḡ hūana ꝓ-
ſperitas hoīem decipit. et ſe falſā oñdit. quia q̄
exterius ſe hr̄e ꝓtendit: veraciter ſuis amatori
bus ñ tribuit. Exemplū de diuite cui⁹ ager vbe
res fructus attulit. cui dictū fuit. Stulte aīam
tuā hac nocte repetent a te ⁊c̄. lu. xij. Ibi vide.
Et q̄ facit pſperitas hoīem q̄ſi fatuuꝫ. oſtendit
Amb. ſuꝑ lucā in dicta ꝑabola: dicēs. Sic qui
ꝑ inſaniā mēte trāſlata ſunt. nō iam res ipſas
put ſunt: ſꝫ paſſionis ſue fantaſias vident. ita
etiā mens auari vinculis cupiditatis aſtricta.

ſemꝑ auꝝ videt. ſemꝑ reddit⁹ ꝯputat. q̄ti⁹ auꝝ
q̄ ſolem intuet̄ ⁊c̄. Et hr̄. di. xlvij. ſicut hi.

¶ Nonū remediū ē ꝯſide. §. xij.

ratio breuitatis tꝑis qd̄ in aduerſitate ꝯſpicit̄
Tp̄s ei vite pñtis breue ē ⁊ q̄ſi momētū. ꝯpatōe
vite et̄ne. Vñ dic Iac. ī canoni. ſua. iiij. c. Quid
eñ ē vita nr̄a niſi vapor ad modicū parēs. Et ī
yſaia dicēte dño ꝓphete q̄ clamaret. Quid cla-
mabo inquit: Clama. Oīs caro fenū. Fenuꝫ
quidem decidit. et caro breui tꝑe marceſcit. In
breui ḡ tꝑe diu ꝑtendi aduerſa nō pñt. Ex bre-
uitate ḡ tꝑis: breuis erit paciētis aduerſitas.
Vñ dicit apl's. ij. ad corin. iiij. Id qd̄ in pñti eſt
momētaneū et leue tribulatōis nr̄e. ſuꝑ modū
in ſublimitate opat̄ in nobis eterne glīe pon-
dus. Q: eñ dicit eterne glīe pōdus. rñdet ei qd̄
dixerat. momētaneū ⁊ leue tribulatōis nr̄e. Nā
id qd̄ in pñti eſt momētaneū et breue: virtute pa
ciētie ꝯmutat̄ in eternū. Q: vo dicit leue. ſ. ad
portandū: ꝯmutat̄ in pōdus glorie. que tanto
erit ſuauior. quāto ponderoſior. i. intenſior. Fe
lix ꝯmutatō. et penitus hec mutatō dextre ex-
celſi. de breui et tranſitorio ad eternum. de leui
pena ad īmenſitatē glorie ꝑuenire. Signāter
aūt ſubiūgit apl's leue ad momētaneū. qꝛ quā-
tūcunq; tribulatō ſit breuis in tꝑe. ſemꝑ tamē
tribulato deus aſſiſtit. vt leuius tribulatōem fe
rat. Pñtia ḡ diuine ꝯſolatōis. etiā ipm momē-
tum tribulatōis alleuiat. Propter hoc bñ di-
cit apl's. Q: deus facit cū temptatōne ꝓuentuꝫ.
Vñ Iſa. xliij. Cū trāſieris ꝑ aquas tecū ero. et
flumina nō operiēt te. ⁊ cū ābulaueris in igne
nō ꝯbureris. Tres pueri ſotij danielis. ſ. anani
as. azarias. et miſahel. qꝛ noluerunt adorare
ſtatuā. miſſi ſunt in fornacē ardentiſſimā. Sꝫ
valde modicū ſteterūt. Et etiā ꝑ illo modico ñ
ꝯtriſtauit eos ignis. ſꝫ ꝑfuſi ſūt ore celeſti Da
niel'. iij. Sic boni etſi ponūtur in magnis tribu
latōibꝫ. qꝛ nolūt ſe mūdo ꝯformare. et iniuſtis
ꝓceptis obedire. modicū durat tribulatō. ⁊ tūc
etiā mētaliter a deo ꝯſolātur. Sic xp̄o agoni-
zāti in orto in orōne apparuit āgel⁹ ꝯfortās eū

¶ Decimū remediū ē ꝯſi. §. xiij.

deratō nobilitatis ꝓprie nature. ad quā exterio
ra aduerſa nō ꝑtingūt. Aduerſa eñ q̄ diuitias
tollūt. nō animū: ſꝫ fortune bona diripiūt. Nō ḡ
hō torq̄ri hꝫ in aduerſis: ſꝫ potius dꝫ de aptis
inſidijs ſecurus exiſtē. qꝛ ſicut dic Sene. Mune
ra fortune ſunt inſidie. ⁊ q̄ſi viſcata bñficia. Qd̄
eñ ſub fluctuātibꝫ bonis fallacis fortune late-
bat: ſuccedēs mutatio detexit. Narrat Valeri⁹
de craſſo q̄ ꝓpter magnitudinē diuitiaꝝ locuple
tis nomē accepit. inopia ſubſequēte appellatō
nē dedecoris ſortitus ē. Nā cū egenus ābularet
amara ſugillatōe nō carebat. Ab occurrētibꝫ
eñ deriſorie diues ſalutabat̄. Itē aduerſa q̄ ab
honoribꝫ deprimūt: nihil ab honorato demūt.
Non eñ honor ē in honorato: ſꝫ in honorantis
opinione. Nihil ḡ ꝑdit animus verus. q̄ vani-

tate nõ cupit inflari. Nõ eñ honor hoi tribuit
veritatẽ: ſʒ opinionẽ. que tãto ẽ fragilior. quã-
to multitudo q̃ ð hoie opinaꝛ eſt mutabilior.
Infinitis eñ modis aut pſuaſionibꝫ. aut circa
rẽ ñ mutatã accidẽtibꝫ mutatis: vulgi opinio
mutaꝛ. Exẽplũ ð xp̃o. q̃ dñica in ramis palma
rũ fuit ita honorificatꝰ ⁊ magnificatus in pplo
iudeoꝝ. ⁊ ſeq̃nti feria ſexta ita abhoiatꝰ ⁊ deſpe
ctus ⁊ mortuus ẽ. Narrat etiã valeriꝰ de q̃daʒ
alio noie Craſſo. q̃ tãta in ꝯſulatu claritate re
fulſit. vt ſenatus pꝛonus diceret. Deinde ppli
opinione mutata. añ totiꝰ romani vulgi aſpe-
ctũ. mãibꝫ carnificũ fuit laceratꝰ. Itẽ accidẽtia
egritudinũ et incomoda ſenectutis tm̃ corpus
frãgũt. ad animũ aꝛ ñ attingũt. Corpus eĩ in-
ſtrumẽtũ ẽ aĩe. maxĩe in acq̃rẽdo ṽtutẽ. Nõ re
fert aũt q̃le ſit inſtrumẽtũ vl' cuiuſmõi materie
dũmodo deſuiat agẽti ad effectũ ſui opis. Ani
mus aꝛ ordinatus. eque corpe ꝯfracto ſicut ſa-
no vtiꝛ ad ṽtutẽ. imo corpus validũ frequẽter
infirmis animus occaſio ruine ẽ. Vñ Ambro.
Qd̃ nocet corpori iuuat ſpũi. Egritudo carnis
pccm̃ repellit. Luxuria et pſperitas pccm̃ ado-
let. i. nutrit. ð pe. di. iiij. Non g̃ aduerſa q̃cunq3
pñt animũ tãgere. niſi qñ in eis imergiꝛ. Vnð
Señ. in li. de ira dicit. vt ſupior ps mũdi. et or-
dinatior et ppinq̃or ſideribꝫ nõ impelliꝛ tempe
ſtate. ⁊ caret tumultu omĩ. inferiora vo' fulmi-
nãt. Sic ſublimis animus. ſ. p virtutẽ. ſemp eſt
q̃etus. et trãquilla ſtatõne locatus. Et iõ pbat
idem ſup. in eodem li. q' ſapiens nihil pt pdere.
q2 oĩa in ſe repoſuit. Qd̃ pbat exẽplo cuiuſ-
dam phi. qui capta ciuitate ſua. cũ oĩa pdi-
diſſet etiã filios. veniẽs ad aliã patriã. interro
gatus an aliquid pdidiſſet. Rñdit nihil. Oĩa
eñ mea mecuʒ ſunt. Et loq̄baꝛ de ṽtutibꝫ et
ſcia. In huius figurã legiꝛ Mat. iiij. Dominũ
xp̃m ſiccis pedibꝫ ſup vndas ambulaſſe. ad in-
nuẽdum q' diuinus hõ ſup huius mũdi varios
euẽtus. tanq̃ ſup fluctuãtes vndas. pedes ſuo-
rum affectuũ debet habere eleuatos. Hoc autẽ
homo aſſequiꝛ qñ per ꝯtemplatõem ad diuina
ꝯſurgit. Tunc eñ aduerſa nõ timet. Vnð Iob
dicebat. Pone me iuxta te. ⁊ cuius vis manus
pugnet ꝯtra me.

Vndecimũ remedium. §. xiiii.

eſt ꝯſideratõ penaꝝ q̃s mũdani hoies ſuſtinent
in pctis adiplẽdis vel tpalibꝫ acq̃rendis. Vide-
mus eñ qd̃ hoies mũdi vt adiplere poſſint ſua
deſideria. aut aliq̃ lucra damnoſa facẽ: ĩfinita
picula ſubeũt q̃tidianis cruciatibꝫ affligũtur.
mortibꝫ itineribꝫ. et piculis maris et latronuʒ
ſe exponũt. et frequẽter ꝯcupita ñ aſſecũtur:
ſed poſt multos labores q̃s in hꝰ conatibꝫ hñt.
cruciatũ gehẽnalem pro fructu recipiũt. Vnð
dr̃ Eccĩ. xxi. Via peccantiũ ꝯplantata lapidi-
bus. ⁊ in fine illiꝰ inferi et tenebre et pene. Ad
lr̃am. Via peccantiuʒ ẽ lapidoſa et difficilis ad
trãſeundũ. Et terminus ad quẽ deducit eſt do-
loribꝫ plenus. Et hoc ẽ quod dicunt damnati

Cap. v. Laſſati ſumus in via iniq̃tatis ⁊ pditõ
nis. ambulauimꝰ vias difficiles. Viã autẽ dñi
ĩgrauimꝰ. Si g̃ tot aduerſa ſuſtinẽt p his noxijſ
acq̃rẽdis. ad q̃ freq̃nꝛ ſequiꝛ pena eterne dãna
tionis: magnũ remediũ daꝛ iuſtis ad ſuſtinẽdũ
pacienꝛ aduerſa p vita bona et beata.

Duodecimũ remedium. §. xv.

eſt ꝯſideratio irritatõnis et triſticie. quã incur
rit hõ p impatiam. Vbi ſciendũ q' homo habʒ
duplex generale refugiũ. ad qd̃ debʒ recurrere
qñ aduerſa patiꝛ. Vnũ quidẽ ẽ regl'a ppe rõnis
p quã pt ſuos motus ꝯpeſcẽ ⁊ infra pprios limi
tes ſe tenere. Dʒ eñ hõ bonũ rõnis pponderã-
re oĩbꝫ bonis extrinſecis ⁊ vindictis q̃rũcũq3
iniuriaꝝ. q̃s tanq̃ magnimus debet puipendẽ
et a memoria repellẽ. tunc eñ in mẽte ſua quie
tus erit. nulla moleſtia agitatus. Vñ diciꝛ de
Octauiano. q' oim ñ recordabaꝛ pterq̃ iniuriaꝝ
Aliud remediũ efficatiꝰ et pncipalius ẽ regula
eterna. que ẽ ipẽ deus. Qñ eñ homo p ṽtutem
rõnis ſibi nõ ſufficit: hũanis ſiquidẽʒ ſubſidijs
vndiq3 deficiẽtibꝫ: animũ dʒ ad dñm leuare. et
ab ipo q̃ ſolus ẽ adiutor in tribulatõibꝫ: ſubſi-
diũ petẽ. Vñ malignis mouẽtibꝫ ſmões aduer-
ſus iuſtos. ⁊ iacl'a penetrãtia corda. ps hoc re-
mediũ pſuadʒ: dicẽs. Iacta cogitatũ tuũ i dño
et ipẽ te enutriet. Qd̃ bñ legiꝛ feciſſe ioſaphat
rex iuda. qui audito q' multitudo maxĩa ꝯ euʒ
veniebat. a q̃ nullo hũano ſubſidio poterat ſe
defẽdere. totũ ſe ꝯtulit ad rogandũ dñm: dicẽs
Cũ ignoremꝰ qd̃ agere debeamus. hoc ſolũ reſi
dui habemus. vt oculos nr̃os ad te erigamus
ij. palip. xx. Hoc duplici refugio puat ſe homo
p impatiam. ſ. rõnis et dei. Nihil aũt hoi picu
loſius ⁊ dãnoſius q̃ irruẽtibꝫ aduerſitatibꝫ da
re ſe impatiẽ et deſperatõni. Exẽplũ in achito-
phel. q2 ex eo q' nõ fuit factũ ſm ꝯſiliũ ſuũ. tã-
to dolorẽ ꝯſternatꝰ ẽ. q' ſeipm ſuſpẽdit. ij. re. xvij

Tredecimũ remediũ ẽ. §. xvj.

ꝯſideratõ neceſſitatis patiẽdi. q2 aliꝛ ad regnuʒ
dei nõ pueniꝛ. Vñ dr̃ in actibꝫ apl'oꝝ. xiiij. ca.
Per mltas tribulatões oʒ nos intrẽ in regnũ
celorũ. Magna eĩ bona ñ acq̃runꝛ niſi magno
labore. aut magno ptio ſeu valore. Ecce vt lu-
creris rẽ terrenã: maria trãſis. ſpatia terraꝝ pa
gis. ĩfinitis piculis laboribꝫ ſudoribꝫ te expõis
q̃to magis ſi deũ ⁊ celũ acquirẽ velis. Merito g̃
aliq̃ aduerſitate exercitãdi ſũꝰ q̃ tot bona reſ-
uamur. Vñ dic Gre. Si illic dulcia petimꝰ. ne
ceſſe ẽ vt hĩ pus amara tolleremꝰ. Et Aug. dic.
Quid mirꝝ ſi flagellat cuſtodiens puulos dñs.
q̃s grã deus q̃rit hẽdes. Vñ g̃ dictũ ẽ in eccl'ia-
ſtico. Vſq3 in tp̃s ſuſtinebit patiẽs. ⁊ poſtea re-
ditio iocũditatis. qd̃ de eterna iocũditate intel
ligendũ ẽ. Et q' indubitãter credas de hac vita
aliꝛ nõ poſſe trãſiri. attende q' ille qui erat dñs
et cui nulla pena debebaꝛ. q2 peccatuʒ nõ fecit
nec inuẽtus eſt dolus in ore eiꝰ. vt dr̃ Iſa. non
aliter de hoc mũdo trãſiuit. Vñ diſcipl'is eũtibꝫ

in emaus arguēdo: dixit. Nōne oportuit xp̄m pa
ti ſic. ⁊ ita intrare ī glām ſuā. Ad hoc ſūt q̄ pluri
me auctes. vt dr̄ Mat. v. Bt̄i q̄ pſecutōem pa
tiūtur ꝓp̄t iuſticiā. Et Job. v. Bt̄s qui corripit̄
a dn̄o. Et Jacob. j. Bt̄s vir q̄ ſuffert tēptatōez
⁊c̄. Et. j. pet. iij. Si q̄d patimi ꝓp̄t iuſticiā bt̄i.
Apl's hāc ꝯſeq̄ntiā nccīam oñdit. ij. ad thi. iij
dicēs. Oēs q̄ pie volūt viuē in xp̄o ihu. neceſſe
ē vt pſecutōez patiant̄. Et liberi⁹ papa Mat. x.
Qui pſeuerauerit ī finē hic ſalu⁹ erit. Vñ nāq̄
bt̄a pſeuerātia ē niſi a v̄tute patientie. qm̄ ſm
aplm. Oēs q̄ pie volunt ⁊c̄. vij. q. j. ſuggeſtim.
Et Aug. q. e. §. ē et aliud gen⁹. Eſt pſecutio iu
ſti. vel a leone in īpetu. vl' a dracone in inſidijs
id ē vel maifeſta vt p tyrānos. vel occulta vt p
mala exēpla hoim. Vñ oēs clamēt. Deus in
adiutoriū meū intēde. Exemplū in lazaro vlce
roſo. In Gre. papa tāinfirmo. ⁊ in alijs mltis.

Quartūdecimū reme//. §. xvij.

diū ē ꝯſideratō diuie ꝓuidētie. ſe extēdēs ad oīa
q̄ circa hoīes diſponūt̄. Ubi ſciēdū. q̄ diuia ꝓ
uidētia includit duo. ſ. ꝯgnitōem de reb⁹. ⁊ eoꝝ
directōem in finē. Cognitō quidē ē vlis ⁊ pfcta
ptingēs vſq̄ ad mīma rei. ſm illō q̄d dixit dn̄s
Lu. xij. Capilli capitis vr̄i oēs nūerati ſūt. Cū
eñ deus agat p intellectū. ad tātum ſe extēdit
ei⁹ ꝯgnitio. quātū ſe extēdit ei⁹ cauſalitas. Cuȝ
aūt deus ſit p̄mū et vl'e agēs: ei⁹ cauſalitas ad
oīa entia ſe extēdit. nōſolū q̄tum ad ſp̄ēs reꝝ:
ſȝ etiā q̄tum ad indiuidua. ⁊ q̄cunq̄ īdiuiduis
accidūt vel accidē p̄nt. Neceſſe ē ḡ oīa hec ei⁹
ꝯgnitōni ſubiacere. Vñ de diuīa ſapiētia dictū
ē Sap. viij. Attingit a fine vſq̄ ad finē fortit̄.
⁊ diſponit oīa ſuauiter. Quicq̄d ḡ agit̄ circa
creaturas q̄ntūcunq̄ mīmas: a deo ē ꝓuiſū. cū
nihil ſue ſapīe oculū effugiat. Nam ſicut dr̄ ad
Heb. iiij. Oīa nuda et ap̄ta ſūt oculis ei⁹. Ulte
rius directō reꝝ in finē. q̄ in noīe ꝓuidētie imp
tat̄. eſt quedā ordinatō in deū. cū deus ſit finis
oīm creaturaꝝ. ⁊ maxime rōnalis. que vſq̄ ad
pticipatōem ſue btitudinis nata ē ptingere. Q̄
aūt deus ordinet hoīem in ſeip̄m. ſe ei p fine ex
hibēdo: ē ſignū ineffabilis dilectōnis. Nā cū de⁹
ſit ſūme bon⁹: ſūmū bonū hoīs ē ad ip̄m ꝑueni
re poſſe. Deus ḡ eſt reꝝ oīm ꝯgnitor. ⁊ eaꝝ in
ſeip̄o ordinator: ꝯgnoſcit mēſurā v̄tutis hūane
Vñ interdū ei ſubtrahit exteriora bona. et ad
uerſa īmittit. eo q̄ ꝯſiderat h⁹ expedire ad exe
cutōem eterne felicitatis. ¶ Predictis igit̄ di
ligēter inſpectis. hō in aduerſitate ꝯſtitut⁹. dȝ
cogitare aduerſa q̄ ſibi eueniunt. eſſe ꝯgnita a
deo. nec ea cauſalit̄ euēiſſe. Inſup ꝯſideret deū
eſſe p̄rem ſnū. et ex hoc piū ꝓuiſorē. q̄ nihil ſue
creature inferret. vl' euenire ꝑmitteret. niſi q̄d
ſibi ad ſalutē expedire ꝯgnoſceret. P̄r eñ filiū
diligit. et vim flagelli q̄ filiuȝ verberat: nouit.
Ex p̄dicta ꝯſideratōe hō inter filios dei ſe ꝯſti
tuit. aduerſa ſuſtinēs. Et tūc ꝑcerto teneat ea
ad ſalutē aīe deo diſponēte ordinari. ſm illud
apl'i ad Ro. viij. Diligentib⁹ deū oīa coopant̄

in bonū. Exemplū Moyſes ꝑcuſſo egiptio ⁊ re
p̄hēſo hebreo diu exulauit ī t̄ra madiā. paſcēs
oues Jethro ſoceri ſui. tandē p diuinā ꝓuiden
tiā deū pharaōis ꝯſtituit: p̄nceps iudeoꝝ effi
cit̄. ⁊ diuis allocutōnib⁹ vl't oēs amicos dei ꝑ
fruit̄. Dauid infātul⁹ ab hoīb⁹ deſpect⁹: ſed añ
ocl'os diuīe ꝓuidētie magn⁹ in regē aſſumit̄. j.
regū. xvj. Et poſt multas pſecutōnes a Saule
ꝑpeſſas. regnū tp̄ale ꝯſequit̄ ⁊ poſtea eternū.

Quintūdecimū ⁊ vlti//. §. xviij.

mū remediū ē ꝯſideratō fructuū. q̄ ex aduerſi
tate ſecunt̄. Fructus aūt p̄nt nūerari. vj. q̄ruȝ
tres ptinēt ad pctores q̄ ex aduerſitate corrigū
tur. Prim⁹ ē itellectus excecati illumiatō. Se
cūdus volūtatis dep̄uate ꝑmutatō. Terti⁹ ꝯcu
piſcētie refrenatō. ¶ Prio ḡ ex aduerſitate in
tellect⁹ illūiatur. Circa q̄d ſciēdū. q̄ ocul⁹ aīe
ad vidēndū ea q̄ ſūt agēda ē intellect⁹. Eſt eñ
ſicut lucerna in domo p quā cernūt̄ oīa q̄ in
ea ſūt. que ſi extinguit̄. iā oīa ī tenebris fiūt
et nihil videri p̄t. Sic ⁊ ſi lumīe intellect⁹ obte
nebreſcit quicq̄d in te erit: tenebroſū erit. Ju
xta illud q̄d dr̄ in euāgelio. Si ocul⁹ tuus fue
rit nequā. ſ. p luminis ꝑuatōem: totū corp⁹ tuuȝ
tenebroſū erit. Diabolus aūt volēs hoīem to
talit̄ ꝑdere. in tenebris pctoꝝ incipit ab intel
lectu q̄ ē lucerna. vt ip̄m obſcuret ne videat q̄d
agendū ſit. hoc eñ habito. facile ē ei hoīem du
cere q̄ vult. ſicut q̄ duxerit cecū. q̄cunq̄ ſe ver
tat cecū faciliter trahit. Exemplū in Nabucho
donoſor. q̄ in pſperitate ꝯſtitutus in tantā ceci
tatē deuenit. vt ſupbe diceret. Nōne hec ē babi
lō magna. quā ego edificaui in robore fortitu
dinis mei ⁊c̄. Sȝ hoc dicto fuit ita a d̄o punit⁹
vt āmiſſo vſu rōnis. verteret̄ in beſtiā. q̄tum
ad eſtimatōem alioꝝ aſpitientiū eū. Vñ cū be
ſtijs in deſerto hītauit p ſeptē tp̄a. i. annos. vl'
ſm alios. i. ſeptē menſes Dañ. iiij. de pe. di. j. §.
ex his itaq̄. ¶ Secūdo ex aduerſitate volūtas
deprauata in meli⁹ ꝯmutat̄. Aliqñ eñ ꝯtingit
q̄ hō reb⁹ tp̄alib⁹ deditus tantū īmergit̄ in ea
rū amorē. q̄ null' pſuaſionib⁹ monitis ſeu p̄di
catōnib⁹ euelli p̄t. ſȝ inſeꝑabil'r cū mūdo videt̄
ligatus. ſm illud p̄s. Cōglutinat⁹ ē in terra vē
ter me⁹. Aliqui v̄o ad modū terreſtriū aīaliū
repentiū. q̄ a terra eleuari non p̄nt. terrenis et
caducis inhiāt ⁊ adherēt. Tūc aūt iraſcētis dei
ſignū eſt. ſicut dictū ē ſupra. ſi ſic laſſatis habe
nis libere agāt. quicq̄d eoꝝ volūtati placidum
fuerit. nulla aduerſitate cōcuſſi. His eñ tanq̄
deſperatis. diuīa ſeueritas acrius ſupplitiū re
ſeruat. Vñ pulcre dic maximus valeri⁹. Lēto
gradu ad ſui vindictam vltio diuina ꝓcedit. ac
tarditatē vindicte iuditij grauitate ꝯpēſat. Et
in Jſaia. xxvj. c. dr̄. Miſereamur impio. et. ſ. in
hac vita nō aduerſādo. Et poſtea ſubdit̄. et nō
diſcat facere iuſticiā. Et. ij Mach. vj. Nō ſinere
pctorib⁹ ex ſnīa. i. ad ſui placitū agere: ſȝ ſtati
vltionē adhibere: magni b̄n̄fitij inditiū ē. Non
eñ ⁊c̄. Et Aug. Nihil īfelitius infelicitate pec

cantiū. qua penalis nutrit̄ īpietas. ⁊ mala vo
lūtas velut hoſtis īterioꝛ roborat̄. Manaſſes
rex iuda peſſim⁹ fuit ſup oēs reges iuda. ⁊ diu
tius negauit multa mala faciēdo. ꝓpt̄ q̄ tandē
captus a rege aſſirioꝝ. ⁊ duct⁹ in babiloniā in
carcerē. ꝯuerſus ad verā pn̄iam orās exaudi-
tus fuit. ⁊ reduct⁹ in hierl̄m in regnuꝫ ſuū. ij.
palip. xxxiij. ¶ Tertiō ex aduerſitate ꝯcupiſa re
frenat̄. Cū eīm coꝛp⁹ p flagella atterit̄ cor cir-
ca libidīs delectatōes n̄ vagat̄. Nō eīm vacat de
carnalibꝫ cogitare. Et hoc ad bonū interioꝛis
hoīs cedit. Un̄ dic̄ Greg. Quis neſciat q̄ multo
meli⁹ ē ardē flāmis febriū q̄ igne vitioꝝ. et t̄n
cū febre coꝛripimur: medelā q̄rim⁹ ac vitiōꝝum
eſtū q̄ occupare nos poterat ꝯſiderare negligi
mus. Uidem⁹ īmaniſſimas beſtias a maxīs vo
luptatibꝫ coherceri doloꝛis metu. Fili⁹ ꝓdig⁹
accepta poꝛtōe ſube. dū oīa ꝯſūpſiſſet in regio
ne lōginq̄ viuēdo luxurioſe: necītate famis vr-
gēte ad p̄rem rediȷt relictis voluptatibꝫ ſuis.
lu. xv. In vitiſpatꝝ legit̄. q̄ cū q̄dā de foꝛnica-
tōe fortit̄ tēptaret̄. nec ieiunijs. vigilijs. ⁊ oꝛo-
nibꝫ ceſſaret tēptatō. tandē abbas ſuus p̄cepit
alijs monachis q̄ multas ei moleſtias facerēt
et cū hoc eū accuſarēt tāq̄ ip̄e alijs feciſſet in-
iurias. Qui p⁹ aliq̄t tp̄s īterogat⁹ ab abbate ſi
ampli⁹ tēptaret̄. r̄ndit mihi viuē n̄ licet. ⁊ for-
nicari libꝫ. ¶ Alij v̄o tres fruct⁹ vident̄ ꝑtinē
ad iuſtos quibꝫ etiā expedit ſufferētiā hr̄e cir-
ca penaꝝ exercitia. Et ē p̄mus fruct⁹ argumē
tū expientie. ſecūdus ſcutū cuſtodie. terti⁹ pre-
miū glie. Primus ḡ fruct⁹ ē argum̄tū expien-
tie q̄ quis experit̄ ꝓpas vires. Nemo eīm (dicit
Greg) quātū ꝓfecit int̄ ꝓſpera ꝯgnoſcit. ꝓpt̄ qd̄
decipiunt̄ aliq̄ q̄ gl'iant̄ ſe multas v̄tutes hr̄e.
vitijs ſe n̄ ſubiacē. nulla aduerſitate ferri. Sꝫ
tales īterdū ſi ex aliquibꝫ iniurijs illatis ſe tā
gi ꝯſpexerint: ꝓtin⁹ in v̄ba ꝯtumelie vel ſigna
impatiē ꝓrūpūt. Et iō dr̄ Eccī. xxvij. Uaſa fi-
guli ꝓbat foꝛnax. ⁊ hoīes iuſtos tēptatō tribu
latōnis. Nō eīm artē gubernādi mare trāquillū
aut vētus obſequēs oñdit. ſꝫ cū fluct⁹ inundās
gubnacula erūperit. vel vētus valid⁹ nauē cō-
cuſſerit. Sathan a deo petiuit ꝓtatē q̄ in Job
manū mittere poſſꝫ ad hoc q̄ de ip̄o expimētū
ſumēt Job. j. ¶ Secūdo fruct⁹ ex aduerſ̄ ſeq̄ns
iniuſtis: ē ſcutū cuſtodie. apl's. ij. ad Coꝛin. xij.
teſtat̄ q̄ ad ſui cuſtodiā dat⁹ ē ei ſtimul⁹ carnis
Cuius rōeꝫ ibi aſſiḡt: dicēs. Ne magnitudo re
uelatōnū extollat me. Un̄ cū dn̄m ter rogaret
vt ſtimulū a ſe auferret. ⁊ dixit ſibi. Sufficit ti
bi grā mea. q. d. Eſto ꝯtētus ſi te p aduerſa fla-
gellatū mihi gratū ꝓſeruo. Hoc ꝓculdubio per
expientiā videm⁹. q̄ freq̄nt̄ ſc̄ēs hō. niſi ſub di-
ſciplina aliq̄ arceat̄: facil'r ad vana ꝓlabitur.
Natura eīm hūana ꝓpt̄ ſui coꝛruptōem ꝓcliuioꝛ
ē ad vitia q̄ ad v̄tutes. ⁊ iō ſtatī ip̄a ſua liber-
tate abutit̄. niſi aliq̄ aduerſitate terreat̄. Unō
dic̄ Greg. de Salōne. q̄ idcirco coꝛ ſalōnis fū-
ditus ſapiam defuit. q̄ñ eū nulla exteri⁹ diſci-
plina cuſtodiuit. Legit̄ de quodā q̄ orās et re-
cōmendās ſe. b. thome martiri de canthuria ꝓ
ſanitate obtinēda. cū recupaſſet: dubitās vtrū
vtile eſſet aīe ſue. orauit ⁊ reuerteret̄ infirmi-
tas ſi aīe ſue vtile foret. ⁊ reuerſa ē. ¶ Tertius
fruct⁹ ē p̄miū gl'e. Ubi ſciēdū ē. q̄ iſte ē quidā ge
neralis fruct⁹ q̄ ꝯſequit̄ ad oīa p̄dicta. Un̄ ſo-
la hec ꝯſideratō ſufficiēs ē ad mitigādū aduerſi
tates. Conſideratō eīm p̄mij minuit vī flagelli.
vt dic̄ Greg. Eſt t̄n ſciēdū q̄ mūdana aduerſi-
tas directe oꝛdinat̄ ad p̄miū glie. ſic ad ꝓpꝛiuꝫ
effectū. Un̄ Jac. v. dr̄. Ecce agricola expectat
p̄cioſū fructū t̄re. patient̄ ferēs donec accipiat
tp̄aneū ⁊ ſerotinū. Ezechiel ꝑegrin⁹ et exul in
caldea ſtās ī medio captiuoꝝ vidit celos aper-
tos. ⁊ hūit multas viſiones. ad īnuēdū q̄ q̄ cō-
uerſant̄ ī mūdo vt ꝑegrini mūdo deſpecti ⁊ op-
preſſi: diuīs ꝯſolatōibꝫ r̄plent̄ Eze. j. Et ſtepha
nus int̄ ꝑſecutōes ⁊ ictus lapidum vidit celos
ap̄tos. ¶ Ad hoc p̄t īduci illō Lu. viij. Hi affe-
rūt fructū in patiā. Ubi notant̄ tria. ꝓpatō
fructificabil'. ibi. ſ. ſiḡti p bonā t̄rā. In q̄ ꝯcur
rūt q̄tuoꝛ. ſ. q̄ terra coꝛdis nō ſit p curioſitatē
q̄ſi a viatoꝛibꝫ ꝯculcata. Secūdū q̄ ſit ſpinis cu
piditatis purgata. Tertiū q̄ ſit a lapidibꝫ ſup
bie liberata. ⁊ in hūoꝛe hūilitatis fūdata. Iſta
tria cōiter īducūt triſtitiā ⁊ ipatiam. Quarto
q̄ ſit veritate ſcp̄ture ſeiata. Secūdo notat̄ lu
cratō delectabil'. ibi. fructū affert̄. Et de fructibꝫ
q̄ delectāt hēs hic ſup̄. Tertiō notat̄ exercitatō
ꝯm̄dabil'. ibi. in patiā. Quid ſit patiā ⁊ de lau-
dibꝫ ei⁹ ⁊ inductiuis. hēs ſup̄. in. c. iſto p totū.

¶ De pſeuerantia quid ſit. et circa q̄ ꝯſiſtat. ⁊ de eius effectibꝫ. Capitulum. viij.

Ultimo reſtat videre de
v̄tute pſeuerātie. Circa quam tria
t̄m ꝯſiderem⁹. Primo qd̄ ſit et circa
qd̄ exiſtat. Secūdo de ei⁹ extremis
malitijs. ſ. mollitie ⁊ ꝑtinatia. Tertiō de ei⁹ effe
ctibꝫ. ¶ Ad videndū aūt qd̄ ſit pſeuerātia ⁊ cir
ca qd̄ ꝯſiſtat. vidēdū ē q̄uō ad v̄tutē fortitudis
ꝑtineat. Ex hoc ei apparebit n̄ ſolū ei⁹ materia
ſꝫ etiā aliaꝝ v̄tutū q̄ foꝛtitudini ānectūt̄. Eſt
ḡ ſciēdū q̄ foꝛtitudo ē v̄tus p̄ncipalis reſpectu
oīm v̄tutū reſpitiētiū aliq̄ ardua. ⁊ in q̄bꝫ ē dif
ficile firmit̄ ꝑſiſtē. Hⁱ⁹ q̄dem rō ē. q: ad v̄tutem
p̄ncipalē ꝑtinꝫ generalē modū ꝯſtituere circa
aliquā materiā. ⁊ in illa attēdē qd̄ ē difficilimū
⁊ maxie arduū. Hoc ei ad p̄ncipalitatē v̄tutis
ꝑtinꝫ. Mod⁹ aūt general' quē ꝯſtituit foꝛtitudo
ē firmit̄ ꝑſiſtē in his q̄ difficultatē hn̄t. Quāto
ḡ difficili⁹ ē in aliq̄ arduo ſe hr̄e. tātō p̄ncipali
oꝛ ē v̄tus. q̄ circa illō firmitatē p̄bet aīo. Diffi-
cili⁹ ē aūt firmit̄ ſe hr̄e in ꝑiculis moꝛtis ī q̄bꝫ
ꝯfirmat aīm foꝛtitudo. q̄ ī maxīs bōis ſupan-
dis vel adipiſcēdis. in q̄bꝫ firmat aīm magni-
mitas. vel in maxīs ſūptibꝫ expēdēdis. in q̄bus
firmat aīm maḡficētia. vel ī ſufferēdo eq̄nimit̄
aliena mala ꝯtriſtātia mentē ī quibꝫ firmat aī
mū patiā. vel incōſtanti ꝑmanētia actuū vir-

tuoſoꝝ vbi ꝯfirmat aīmū pſeuerātia. Nā firma
re animū circa picula mortis ē diſpendiū pſo
ne. In alijs aūt pt eē diſpēdiū bonoꝝ tpaliū aut
delectatōnis animi vel q̄etis. Et apparet q̄ for-
titudo ē pncipalis in materia arduoꝝ et diffici
limoꝝ. cui ille q̄tuor ānectūt ſic ſecūdarie pn
cipali. Cōueniūt eñ cū ea in materia q: oīes
tendūt in aliqd̄ arduū. Sꝫ excedūt ab ea ī hoc
q̄ illd̄ arduū ī q̄ tēdit fortitudo: ē oīm arduoꝝ
difficilimū. Et hec duo reqrunt ad hoc q̄ aliq̄
ɓtus iūgat alicui pncipali. ſ. ꝯueniētia in ma-
teria. ⁊ exceſſus ſup eū q̄tū ad ei⁹ maximū. Ex
pdictis ḡ apparꝫ q̄ ɓtus pſeuerātie de q̄ ad pñs
ē ſmo. fortitudini adiūgit tāq̄ ſecūdaria pnci
pali. vtpote aīmū firmās ne timore fatigatōis
laret ex diuturnitate boni opis. Et hec ē q̄dā
difficultas in ſuſtinēdo. minor tñ ea q̄ ꝯ̄ mortis
picula. Uñ quedā diffinitō mgrālis dat de pſe-
uerātia talis. Perſeuerātia ē pmanētia in bo-
no diuturnalis ⁊ finalis. Tullius ɓo i. j. retho.
ſic eā dſcribit. Perſeuerātia ē circa bñ ꝯſidera
ta ſtabilis et ppetua māſio. Ad inſinuādū vir
tutē pſeuerātie. angel⁹ pcepit loth egrediēti de
terra ſodomoꝝ. q̄ nō reſpicēt p⁹ tergū. c⁹ ꝯ̄riū
fecit vxor ei⁹. q̄ idcirco verſa ē in ſtatuā ſalis.
geñ. ix. In hoc inſinuat dñs. q̄ īcipiēti bonum
op⁹ ñ ē dſiſtendū ab eo p ꝯ̄riū actū. q: ſicut ipe
dic in euāgelio. Nemo mittēs manū ad aratrū
⁊ reſpitiēs retro: apt⁹ eſt regno dei Lu. ix.

¶ Extrema perſeuerātie ſūt .§. j.

duo. vnū ſm defectuꝫ et dr̄ mollities. aliud ſm
exceſſū ⁊ dr̄ ptinatia. Mollis dr̄ a muliebritate
Et ſicut pſeuerātia in hoc ꝯſiſtit. q̄ ñ recedit a
bono ꝓpt diutinā pſpectōem difficiliū ⁊ arduo
rū. ita mollis dr̄ q̄ de facili recedit a bono ꝓpter
aliq̄ difficilia q̄ ſuſtiné ñ pt. Nā dr̄ molle qd̄ fa-
cile cedit tāgenti. ñ autē iudicat molle qd̄ cedit
fortiē impellēti. Nā valde ſtabilia cedūt a maxi
mis īpellētibꝫ. vt turres a machinis. nec tñ di-
cunt molles. Siłr ſiq̄s deficiat a maxie impel-
lentibꝫ. vt ſūt picula mortis. nō dr̄ mollis ſꝫ ti-
midus. ſꝫ mollis dr̄ qñ circa quedā alia ñ tādif
ficilia cauſātia animi fatigatōem. vel triſtitiaꝫ
ꝓpter diuturnitatem tpis recedit a bono ope.
Mollis fuit pp̄ls iſrł. qñ in deſto fatigat⁹ ex iti-
né cepit murmurare. Siłr qñ ruerſ exploratō
ribꝫ tre pmiſſiōis. volebāt ruerti in egiptū au
dita relatōe eoꝝ. Sꝫ ñ fuit moll' ioſue ⁊ caleph
firmi pmanētes ¶ Pertinax aūt dr̄ q̄ ī ꝓpria ſnīa
pmanet pluſq̄ optꝫ. Uñ ptinax valde tenax dr̄
q̄ vult ſe tené firmiē in oībꝫ q̄ ꝯcipit. Et naſci-
tur ſm Greg. in moral. hoc vitiū ex inani gl'a
Hec ē aūt drā inē angelū ⁊ hoiem. q: angel⁹ cuꝫ
apprehēdit intellectu aliquā rē ſubito intelligit
eā ſine diſcurſu rōnis. cū eius ꝓprietatibꝫ. et ſic
etiaꝫ volūtate īmobiliter adhēt cui p amorem
adhēt. Homo eñ cū ſit rōnalis ñ intelligit niſi
p diſcurſū rōnis. de noto ad ignotū pcedēdo. et
qd̄ ei aliqñ videt demōſtratō. apparꝫ ei al' dyā-
letica pbatō vel ſophiſtica. Et q: apphēſiue rñ
det appetitiua. iō etiā volūtas ñ adhēt apprehē
ſis īmobilr: ſꝫ variabiliē. Pertinꝫ ḡ ad hoiem
nō ſp in eodē ꝓpoſito pmané. q: hoc eēt ſeq̄ na-
turā angeli ñ hoīs. qd̄ eēt pſūptuoſū. Uñ Gre.
in regiſtro. Diffinitō incauta laudabilr ſoluē-
da ē. nec ē puaricatio: ſꝫ temeritatis emēdatō.
Exemplū. Aſahel fr̄ ioab curſor velociſſim⁹. q:
ptinaciē voluit pſequi abner nec ſuaſionibꝫ ei⁹
voluit deſiſtere: occiſus ē ab eo. ij Regū. ij.

¶ Tertio loco agendū eſt de. §. ij.

effectibꝫ pſeuerātie. q̄ ſūt q̄tuor. hꝫ eī ſola opta
ta impetrare. inſueta in naturā mutare. acōſi-
ta ꝯfirmare. ⁊ ɓtutes oīes in bono ꝯfirmare.
Primo eñ optata impetrat. Perſeuerātia eñ
facit oōnē eſſe ꝯtinuā et diuturnā. Hec aūt ꝯti
nuitas ſiue diuturnitas intelligēda ē. q̄ ſtatu-
tis tpibꝫ et horis ſp oret. vel alijs bonis opis
inſiſtat. vel ſaltē deſideriū bñ opandi ꝯtinuet.
Cōtinua aūt oōo excluſa q̄cunq; tpis interuallo
nō eſt poſſibilis. tū q: oꝫ alijs multis intendē.
tū etiā q: hō ꝓpter corpis fragilitateꝫ ⁊ nature
corruptōem ñ pt tantā mētis intenſioneꝫ hr̄e.
Item ñ eſt vtilis tāta oōnis aſſiduitas. Nam
quātitas vniuſcuiuſq; rei dꝫ eē ꝓportōnata fini
ad quē ē. ſicut tāta dꝫ eē quātitas medicīe. quā
ta requirit ſanitas inducēda. finis aūt oōnis
ē excitatō hūani deſiderij in deū. dꝫ ḡ eſſe tanta
oōnis pluritas. quātū ē vtile ad excitandū fer
uorē deſiderij. Cū ɓo hāc mēſurā excedit. ita q̄
ſine tedio durare nō poſſit: nō vlē oīno ꝓtēdē
da ē. Uñ Aug. ad pbam. Dicūtur fr̄es in egi-
pto crebras quidē oōnes hr̄e: ſꝫ eas breuiſſias
et raptim q̄daṁmō iaculatas. ne illa vigilanē
erecta q̄ orāti plurimū ē nccīa. p pductōres mo
ras euaneſcat atq; ebetetur intentō. Ac p hoc
etiā ipi ſatis oñdunt hāc intenſionē ſicut non
eſſe obſuandā ſi pdurare nō pt. ſic ſi pdurauē
rit nō cito eſſe rūpendā. Hiero. de īſtantia oōo-
nis ſic ait. Importuna in euāgelio mulier tā-
deꝫ meruit audiri. ſ. chananea. clauſo oſtio cū
ſeris licet media nocte ab amico amicus panes
accepit ⁊c̄. de pe. di. j. Exemplū etiā de apl'is q̄
(vt dr̄ Act. j) erāt pſeuerātes in oōne ⁊ ſic ac
ceperūt ſpm̄ſcēm copioſe. ¶ Secūdo pſeuerā-
tia inſueta in naturā et p ꝯñs in delectatōnem
ꝯmutat. Frequentia eñ opandi hītum ɓtutis
inducit ſm phm. ij. eth. dicēte. q̄ ex frequenter
iuſta opari ſeu agere ſum⁹ iuſti. at ex frequenē
tpata facere tpati. Et ſic de alijs. Hitus aūt ē
q̄litas difficile mobilis ſicut dicit phus. Et ideo
ſm Tulliū ad modū nature ē rōni ꝯſentaneus.
ꝓpter qd̄ hō ad bona aſſuetus et delectabiliē et
abſq; difficultate opatur. Unde dicit Greg. in
epl'is. Subito pcedēti de vmbra ad ſolē. de otio
ad laborē: ḡue cernit eē quod incipit. ſꝫ poſtq̄
ſueſcere cepit vſus. tollit difficultatē. inuenit-
q; facile eē qd̄ impoſſibile añ putauit. Si q̄s ḡ
vult eſſe ɓtuoſus: neceſſe hꝫ ɓtutes frequētare.
Nam videmus naturā ꝯtinue opando ex modi-
ca nuce additōe in pceptibilibꝫ magnā arborē

facere. et ꝑuam materiā ↄtinuatꝫ nature opan
tis in maximū corpus excreſcit. ⁊ aquā mollē
ꝑſeuerātē ꝑcuſſione ſup durꝫ lapidē cadēdo ca
uare. Hoc totū bonū efficit ꝑſeuerātia in actib9
moralib9. multoefficati9 q̄ natura i naturalib9
reb9. Cecus a natiuitate a xp̄o illumiat9 cū eū
ꝑus ignoraret: ꝯ pharizeos ↄminātes et blaſ-
phemātes ↄſtāter in ↄfeſſione veritatis ꝑſeue
rauit Jo. ix. Exemplū d̄ Nicolao ſene incōtinē
tiſſio. ꝑ q̄ andreas ꝑſeuerās in orōne obtinuit
vt ↄtineret. Tertō ꝑſeuerātia acq̄ſita ↄſuat9.
Freq̄nter eni hō q̄ vtutes multas acq̄ſiuit: ex
torpoē ⁊ negligētia eas ꝑdit. Nā lꝫ ꝑ vtutē hēat
q̄ ſit bon9. ñ tñ hꝫ q̄ ſp̄ in bono ꝑſiſtat. Ad hoc
eni reqrit̄ ḡtuitū dei donū ↄſuantis hoīem in
bono vſq3 in finē vite. Cū eni liberꝫ arbitriū de
ſe ſp̄ ſit vtibile. q̄diu viuim9 i hac vita vt dictū
ē ſup̄. nō dat̄ ei ꝑ hitus vtutū etiā infuſaꝝ. q̄ ſe
īmobil'r in bono ſtatuat. Vñ dic Aug. in li. de
correptōe et grā. q̄ ꝑmo hoī datū ē. nō vt ꝑſe-
ueraret: ſꝫ vt ꝑſeuerare poſſꝫ. Et hoc multoma
gis verificat̄ i ſtatu nature corrupte. Et ſic pꝫ
q̄ ad ↄſeruatōem vtutū reqrit̄ ꝑſeuerātia vtu-
tū. q̄ negligētiā ⁊ torporē tollit. ⁊ vtutes in opa
tione ſp̄ vireſcē facit. Vñ dic Aug. q̄ ꝑſeueran
tia magnū donū dei ē. q̄ cetera dei dona ↄſuāt̄
Daniel ꝑpter crudele regis darij edictū. trinā
orōnē quā añ deū faciebat. i. ter in die ñ dimi-
ſit: ſꝫ ↄſtāter in his bonis q̄ agere ↄſueuerat: ꝑ
ſeuerauit Dañ. vj. Exemplū etiā de ſara vxore
thobie. Quarto ꝑſeuerātia virtutes in bono
ↄſumat. ſm eni apl'm. j. ad corin. ix. Multi q̄dē
in ſtadio currūt: ſꝫ vn9 accipit brauiū. qd̄ de ꝑ-
ſeuerātē ē intelligendū. ſm glo. Vñ dic Grego.
in moral'. Incaſſū bonū agit̄. ſi añ vite termi-
nū deſerat̄. q2 et fruſtra velocit̄ currit. q̄ ꝑuſq̄
ad metā venerit: deficit. de pe. di. ij. Et Criſ. di
cit. Tolle ꝑſeuerātiā. nec obſequiū mercedē hꝫ.
nec bñficiū grās. nec laudē fortitudo. Deniq3 ñ
q̄ incepit: ſꝫ q̄ ꝑſeuerauerit vſq3 in finē hic ſal-
uus erit. Et igit̄ (vt dic Bern) ſingularis filia
ſūmi regis. vtutū finis et ↄſumatō. Et q2 tantū
bonuꝫ ꝑ iſtā acquirit̄. ideo diabolus multū ei
inſidiat̄. Vñ dic Bern. in epl'is. Scias diabo-
lū ſoli ſp̄ ꝑſeuerātie inſidiari. quā ſolā vtutem
nouit coronari. Ergo ſtude ꝑſeuerātie que ſola
coronat̄. Et ſig̃uit deus Geñ. iij. loq̄ns ad ſerpē
tem. Et tu quidē inſidiaberis calcaneo ei9. Per
calcaneū nanq3 intelligit̄ extrema ps vite. cui
diabolus multū inſidiat̄: ſꝫ ꝯ eius inſidias ꝑſe-
uerātia eius caput ↄteret. Complemētū ḡ ⁊ cō
ſeruatō opm nr̄oꝝ ē ꝑſeuerātia. In lege iubet̄
in oīni ſacrifitio cauda offerri Leuit̄. iij. Et ia
cob filio ſuo ioſeph tunicā fecit vſq3 ad talos:
totū corpus tegentē Geñ. xxxvij. Et nota q̄
ꝑſeuerātia ē vtus ſpālis ꝑut importat ꝑpoſitum
ꝑſiſtēdi i bono. nec defitiēdi ꝑpter aduerſa vllo
tp̄e: ſꝫ ꝑut importat ipam actualē ↄtinuatōem
in bonis opib9 vſq3 in finē vite. non ꝑtinet hoc
ad vtutē ſpālem. Et de hac dicit Augu. de pe.

di. iiij. Si ex bono. Cur hoc vt hō finiat hāc vi
tā anteq̄ ex bono mutet̄ in malū cur aūt illud
alijs donet̄ alijs ñ donet̄: ignorat̄. Id tñ donū
dei eſſe in bono ꝑſeuerātiā ſm ſcripturas fateā
tur nobiſcū. Et cur alijs det̄ alijs nō detur. ſine
murmure aduerſus deū dignet̄ ig̃rare nobiſcū
Titulus quartus de tꝑantia. Quid ſit tē-
perātia. et circa quā materiā verſat̄. Capi. j.

Poſt hoc agendū ē de
temperātia. De qua
q̄tuor videnda ſūt. Et ꝑmo qd̄
ſit. ⁊ circa quā materiā verſat̄
Secūdo d̄ ꝑtib9 eius integ̃lib9
ſcꝫ verecūdia et honeſtate. Tertō de ꝑtib9 ſub-
iectiuis. ſ. abſtinentia. ſobrietate. et caſtitate.
Quarto de ꝑtib9 potētialib9. ſ. ↄtinētia. māſue-
tudine. clementia. modeſtia. eut̄pelia. ſtudioſi-
tate. et hūilitate. Ad primi euidētiā duo bre
uiter ſūt vidēda. ſ. de rōne approꝑatōis h9 noīs
tꝑantia ad ſpālem vtutē. ⁊ de ipa materia ſeu
obō vtutis. Sciēdū ē igit̄ q̄ ſm ↄſuetudiēꝫ hu-
mane locutōis. aliq̄ noīa cōia reſtringūt̄ ad ſi
gnādū ea ſolū. q̄ ſūt ꝑcipua int̄ illa q̄ ſub tali
cōi ſignatōe ↄtinēt̄. ſic nomē vrbis qd̄ cōiter ⁊
indiſt̄nter ſig̃t quālibet ciuitatē. Anthonomati
ce accipit̄ ꝑ ciuitate rome. Scdm hoc ḡ nomē
tꝑantia dupl'r pt̄ accipi. Vno mō ſm cōitatem
ſue ſignificatōnis. ⁊ ſic tꝑantia ñ ē vtus ſpālis
ſꝫ poti9 generalis. Vel pt̄ dici ↄditio ſeq̄ns oēm
vtutē. ſm qd̄ quedā moderatō reqrit̄ in q̄libet
vtute morali. Hoc eni importat nomē tꝑantia.
Sig̃t ei quādā tēperiē quā rō ponit in hūanis
opatōib9 et paſſionib9. Alio mō ↄſiderat̄ q̄i an
thonomatice. ſm qd̄ ſig̃t moderatōem in his q̄
hñt maxie hoīem allicē ⁊ a bono rōnis abducē
cuiuſmōi ſūt delectatōes ciboꝝ ⁊ venereoꝝ. Et
hoc mō tꝑantia ē vtus ſpālis. Ex hoc at̄ fa-
cil'r apparꝫ circa quā materiaꝫ exiſtit. Dictū ē
eni ſup̄. q̄ ad vtutē moralē ꝑtinꝫ ↄſuare bonuꝫ
rōnis ꝯ paſſiones ei9 ordini repūg̃ntes. Cōcu-
piſc aūt delectatōnū tact9. circa q̄s tꝑantia ↄſi
ſtit: maxie ſē rōni repug̃ntes. Nā delectatō tā-
to ē vehemētior. quāto ↄſequit̄ opatōem magis
ↄnaturalē. Maxie autē aīalib9 naturales ſunt
opatōes. q̄b9 ↄſuat̄ hūana natura. hec at̄ ↄſer-
uatō ↄſiderat̄ vel in indiuiduo ⁊ hoc fit ꝑ cibū
et potū. Vel in ſpecie. ⁊ hoc fit in ↄiūctōne ma-
ris ⁊ feīe. Et iō circa delectatōes ⁊ ↄcupiās re-
ꝑmēdas. ciboꝝ ⁊ potuū ac etiam venereoꝝ ꝑpe
hꝫ cōſiſtē tꝑantia. Vñ dic Aug. in li. de lib. ar.
Tꝑantia ē affect9 coherces ⁊ cohibēs appetitū
ab his reb9 q̄ turpit̄ appetunt̄. Et Tulli9 in. j.
reth. dic. Tꝑantia ē rōnis i libidinē atq3 alios
ñ rectos animi ipetus firma et moderata dña
tio. Sācta iudith tꝑatiſſima fuit in oī genere
tꝑantie. Nā ſicut dicit Hiero. Ieiunijs erat ↄfe-
cta. lugubri habitu ſordidabat. ciliciū hñs ſup
lūbos ſuos. ſecretū cubiculū in ſupiorib9 dom9
fecerat. vbi clauſa manebat cum puellis ſuis.